

Vám- és Pénzügyőrség EMCS projekt

EMCS rendszer

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés.....	4
2.	Jogszabályi háttér	5
2.1	1152/2003/EK Határozat.....	5
2.2	Jövedéki adóra vonatkozó új általános rendelkezések	5
3.	EMCS rendszer felépítése	7
4.	Alapeljárás.....	9
4.1	Szállítmány indítása	9
4.2	Szállítmány visszaigazolása	10
4.2.1	A szállítmány teljes átvétele.....	12
4.2.2	Részlegesen visszautasított visszaigazolás.....	13
4.2.3	Visszautasított visszaigazolás	14
5.	Belföldi szállítás.....	15
6.	Szállítmány törlése	15
7.	Rendeltetési hely változtatás	17
7.1	Rendeltetési hely változtatás – új tagállami címmel	17
7.2	Rendeltetési hely változtatás – új címmel, a rendeltetési tagállam változatlan.....	18
7.3	Rendeltetési hely változtatás – a címzett változatlan, csak a telephelye változik....	19
7.4	Rendeltetési hely változtatás – belföldi címzett új telephelyi címével	20
7.5	Rendeltetési hely változtatás – új belföldi címmel.....	21
7.6	Rendeltetési hely változtatás – új külföldi címzett.....	22
7.7	Rendeltetési hely változtatás – külföldi rendeltetési hely belföldi címzettre történő változtatása.....	23
7.8	Rendeltetési hely változtatás – visszautasítás esetén	24
8.	A címzett nélküli indítás	25
9.	Jövedéki termék import.....	26
10.	Jövedéki termék export	28
11.	Időzítő lejárt, emlékeztető megküldése	30
12.	Törzsadatok	31
13.	Az EMCS rendszerre való áttérés fázisai.....	31
14.	EMCS üzenetek listája	33
15.	Fogalomtár, Rövidítések, Betűszavak.....	35

Ábrajegyzék

1. ábra - Az EMCS rendszer felépítése	7
2. ábra - A nemzeti EMCS rendszer kapcsolatai.....	8
3. ábra - Alapeljárás teljes szállítmány átvételével	12
4. ábra - Részlegesen visszautasított visszaigazolás	13
5. ábra - Visszautasított visszaigazolás	14
6. ábra - Belföldi szállítási alapeljárás	15
7. ábra - A szállítmány törlése.....	16
8. ábra - Rendeltetési hely változási folyamat– új tagállami címmel.....	18
9. ábra - Rendeltetési hely változtatási folyamat – új címzett az eredeti tagállamban.....	19
10. ábra - Rendeltetési hely változtatási folyamat – új telephely az eredeti tagállamban.....	20
11. ábra - Rendeltetési hely változtatási folyamat – belföldi címzett új telephelyi címével....	21
12. ábra - Rendeltetési hely változtatási folyamat – új belföldi címzettel	22
13. ábra - Rendeltetési hely változtatási folyamat – új külföldi címzettel	23
14. ábra - Külföldi rendeltetési hely belföldre változtatásának folyamata.....	24
15. ábra - Rendeltetési hely változtatási folyamat – (részleges/teljes) visszautasítás esetén ...	25
16. ábra - A címzett nélküli indítási eljárás.....	26
17. ábra - Jövedéki termék import.....	27
18. ábra - Jövedéki termék import visszautasítása	28
19. ábra - Áruexport alapfolyamata elfogadott kiléptetéssel.....	29
20. ábra - Emlékeztető és magyarázat kezelési folyamat lépései – időzítő lejáratkori állapot szinkronizálási indítással.....	30

1. Bevezetés

Az Európai Unió jövedéki szabályozásának alapelveit a jelenleg is hatályos 92/12/EGK Tanácsi Irányelv szabályozza. Az Irányelv teremtette meg többek között az adóraktári rendszer, az adófelfüggesztési eljárás és a szabadforgalomba bocsátás alapjait. Kimondja, hogy a jövedéki termékek adófelfüggesztéssel történő közösségen belüli szállítása kizárólag az erre engedéllyel rendelkező gazdálkodók között történhet.

A szabályozás hatályba lépése ellenére megfigyelhető volt, hogy a dohány és az alkohol szektorban történő csalások száma nagyon megemelkedett, és ezáltal jelentős bevétel (jövedéki adó, ÁFA és vám) kiesést okozott a tagállamoknak és a Közösségnek.

A vázolt helyzet volt a fő indoka annak, hogy a Vám és Indirekt Adózás Igazgatóságának vezetője 1997. márciusában egy, az alkohol és dohány szektorban megfigyelhető csalások problémáját vizsgáló munkacsoport felállítása mellett döntött. A munkacsoport feladata a kialakult helyzet mindenre kiterjedő elemzése, a problémát felderítő, illetve megelőző védelmi intézkedések kidolgozása volt.

A munkacsoport által összeállított jelentés számos ajánlást és intézkedést fogalmazott meg. Az egyik javaslatuk egy olyan számítógépes rendszer létrehozására vonatkozott, amely a jövedéki termékek Közösségen belüli, adófelfüggesztéssel való szállításának felügyeletét, nyomon követését hivatott megvalósítani. A rendszer az EMCS (Excise Movement and Control System – Jövedéki Árumozgási és Ellenőrző Rendszer) nevet kapta. Ez a rendszer az elkövetkezendő évek jövedéki szabályozási rendszerében és gyakorlatában jelentős változásokat hoz, azokra komoly hatással bír.

Bár a papír alapú adminisztratív kísérőokmány egy átmeneti időszakban még megmarad, már jogszabályi kötelezettséggel – néhány kivétellel – nem fog bírni. Helyette az elektronikus kísérőokmányt kell majd alkalmazni, amely az EMCS rendszer működésének alapja. A rendszerben indított valamennyi szállítmányt egy-egy ilyen elektronikus okmány segítségével felügyelnek, melynek állapotai mutatják meg a szállítás folyamatát, a szállítmány feladója általi benyújtásától egészen a címzett általi visszaigazolási jelentés feladóhoz való visszaérkezéséig.

Annak érdekében, hogy mindez megvalósulhasson, a rendszerhez minden adófelfüggesztésben részt vevő gazdálkodónak csatlakoznia kell; a rendszerbe adatot kell küldenie, és onnan fogadnia is kell azokat.

Az EMCS rendszer tehát egy olyan összetett számítógépes rendszer lesz, ami nem csak az Európai Unió 27 (a rendszer működésbe lépésekor előreláthatólag 28) tagállami hatóságát köti össze, de az Európai Unió mintegy 170-180 ezer gazdálkodóját is.

Tekintettel az érintettek nagy számára, az EMCS rendszer tervezésére és bevezetésére kellő időtartam szükséges, ezért a rendszer 2010. április hónapjában lép működésbe, és teljes funkcionalitását 2012-re éri el.

A gazdálkodók rendszereinek kialakítására és alkalmazására való felkészülését segítőként készítettük el ezt az összefoglaló anyagot, amelyet minden jövedéki kereskedelembe érintett gazdálkodónak és szoftverfejlesztésben résztvevő cég munkatársainak ajánlunk.

2. Jogszabályi háttér

2.1 1152/2003/EK Határozat

2003. június 16-án született meg az Európai Parlament és a Tanács, a jövedéki termékek szállításának és felügyeletének számítógépesítéséről szóló 1152/2003/EK Határozata. A határozat értelmében létre kell hozni egy számítógépes rendszert a jövedéki termékek, nevezetesen az ásványolaj, alkoholok, alkoholos italok és a dohánytermékek mozgására és megfigyelésére.

A rendszer célja, hogy elősegítse a belső piac működését azáltal, hogy:

- Egyszerűsíti a jövedéki termékek adófelfüggesztéssel történő szállítását úgy, hogy a papír alapú dokumentum helyett bevezeti a kísérő okmány elektronikus küldését;
- Biztosítja az árumozgást, mert még az áru feladása előtt ellenőrzi a kereskedő adatait, és egy gyorsabb, biztonságosabb visszaigazolást biztosít arra vonatkozóan, hogy a termékek megérkeztek a rendeltetési helyükre;
- A szállítás ideje alatt naprakész információkat tartalmaz, mely lehetővé teszi azok azonnali ellenőrzését.

A számítógépes rendszer egy közösségi és egy nem közösségi komponensből fog állni, ami azt jelenti, hogy a fejlesztést a Bizottság és a tagállamok együttesen végzik. Emellett a költségek viselése is megoszlik majd.

A Bizottság végzi a közös alkalmazások megalkotását, a törzs adatok kezelését, illetve a CCN/CSI hálózat üzemeltetését. Megkötö a rendszer létrehozásához szükséges szerződéseket és elkészíti a rendszer létrehozásához és működéséhez szükséges főterveket és irányítási terveket.

A Bizottság feladata továbbá az is, hogy kidolgozza a rendszerrel szemben megfogalmazott követelményeket az adatokhoz való jogosulatlan hozzáférés megakadályozása és a csalás elleni fellépés érdekében. A tagállamok pedig ezek alapján megalkotják a saját nemzeti rendszerüket, valamint a közösségi és nem közösségi alkotóelemek közötti hálózati összeköttetést.

2.2 Jövedéki adóra vonatkozó új általános rendelkezések

Az EMCS bevezetése a jövedéki szabályozásra is jelentős hatással lesz. A bevezetésének alapjait a 2008. december 16-án elfogadott, a jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló **2008/118/EK Tanácsi Irányelv** teremti meg. A legjelentősebb változásokat, amelyeket az EMCS rendszer bevezetéséhez szükségesek vagy ahhoz kapcsolódnak az alábbiakban röviden ismertetjük:

- Új engedélyeseket vezet be.
Az egyik ilyen a bejegyzett feladó, aki olyan természetes vagy jogi személy, aki, illetve amely a vámjogi szabadforgalomba bocsátást követően jogosult jövedéki termék adófelfüggesztéssel való feladására.

A másik új engedélytípus a bejegyzett címzeti engedély, ami a jelenlegi bejegyzett kereskedői engedélynek megfelelő új engedély. Ennek egyik fajtája az ideiglenes bejegyzett címzeti engedély, amely egy meghatározott termékmennyiség, meghatározott feladótól való fogadására jogosítja a birtokosát. Az engedély érvényessége több szállítmányra is vonatkozhat a termékmennyiség erejéig, de a tagállamok korlátozhatják azt egyetlen szállítmányra is.

- Megteremti az elektronikus adminisztratív okmány fogalmát, melynek adattartalmát külön bizottsági rendeletben fogják meghatározni.
A jövőben a jövedéki termék szállítása csak akkor tekinthető majd adófelfüggesztéssel lebonyolított tevékenységnek, ha az elektronikus adminisztratív okmány (továbbiakban, e-AD) kíséretében történik, amelyet az EMCS rendszeren keresztül kell benyújtania a feladónak a feladási hely szerinti tagállam illetékes hatóságának. A hatóság egy adminisztratív hivatkozási kóddal látja el azt. Amikor ez megtörtént, visszaküldésre kerül a feladóhoz az e-AD, és indulhat a szállítmány
Fontos megjegyezni, hogy az e-AD bevezetése mellett az e-AD nyomtatott formátuma is kísérni fogja a szállítmányt. Tehát ilyen értelemben megmarad a papír alapú okmány, melynek szükségességét az EMCS bevezetését követő harmadik évben felülvizsgálják majd.
- Az adattovábbítás a szállítmány feladója és címzettje között az illetékes hatóságokon keresztül valósul meg. Az érkezett szállítmány átvételének visszaigazolása is elektronikus úton történik meg. Az elektronikus átvételi elismervény benyújtása a címzett kötelezettsége.
- Megteremti az üzemszüneti eljárás alapjait.
Amennyiben az EMCS rendszer nem elérhető, akkor a papír alapú okmánnyal elindulhat a szállítmány, de előtte a tagállami hatóságot tájékoztatni kell. A papír alapú okmány egy példányát a tagállami hatóság bekérheti. Amikor az EMCS rendszer újra elérhető, akkor utólag az adatokat meg kell küldeni, és a továbbiakban már az utólag kapott adminisztratív hivatkozási kóddal rendelkező e-AD a papír alapú okmány helyébe lép. A papír alapú okmány egy példányát a feladónak a nyilvántartásában meg kell őriznie.
Ha a rendszer a rendeltetési országban az átvételkor nem elérhető, akkor az átvételt papír alapú okmányon is igazolhatja a címzett, azonban erről az illetékes hatóságot értesíteni kell, aki a dokumentumok alapján továbbítja az okmányokat a feladó tagállami hatóságon keresztül a feladó részére.

A tagállamoknak az irányelv rendelkezéseit 2010. január 1-jéig a nemzeti jogszabályukba át kell ültetniük, és ki kell azokat hirdetniük. A rendelkezések azonban csak 2010. április 1-jétől alkalmazandóak.

Az új irányelv hatályba lépésével egyidejűleg a 92/12/EGK irányelv hatályát veszti, de átmeneti rendelkezésként a feladás helye szerinti tagállamok 2010. december 31-ig továbbra is engedélyezhetik a papír alapon történő szállítmány indítását a 92/12/EGK irányelv 15. cikk (6) bekezdésében és a 18. cikkében foglaltaknak megfelelően. Az utóbbi rendelkezés annyit jelent, hogy a nem-kezdő tagállamokból továbbra is papír alapon történik a szállítmányok indítása, és a papíron indult szállítmányt a rendeltetési országban is papír alapon kell visszaigazolni.

Az **irányelv végrehajtási rendelete** jelenleg készül. A végrehajtási rendelet szabályozza majd az EMCS rendszer részletes eljárási szabályait és a küldendő üzenetek formátumát. A rendeletet tervek szerint 2009. június-július hónapban fogadják el, és hirdetik ki.

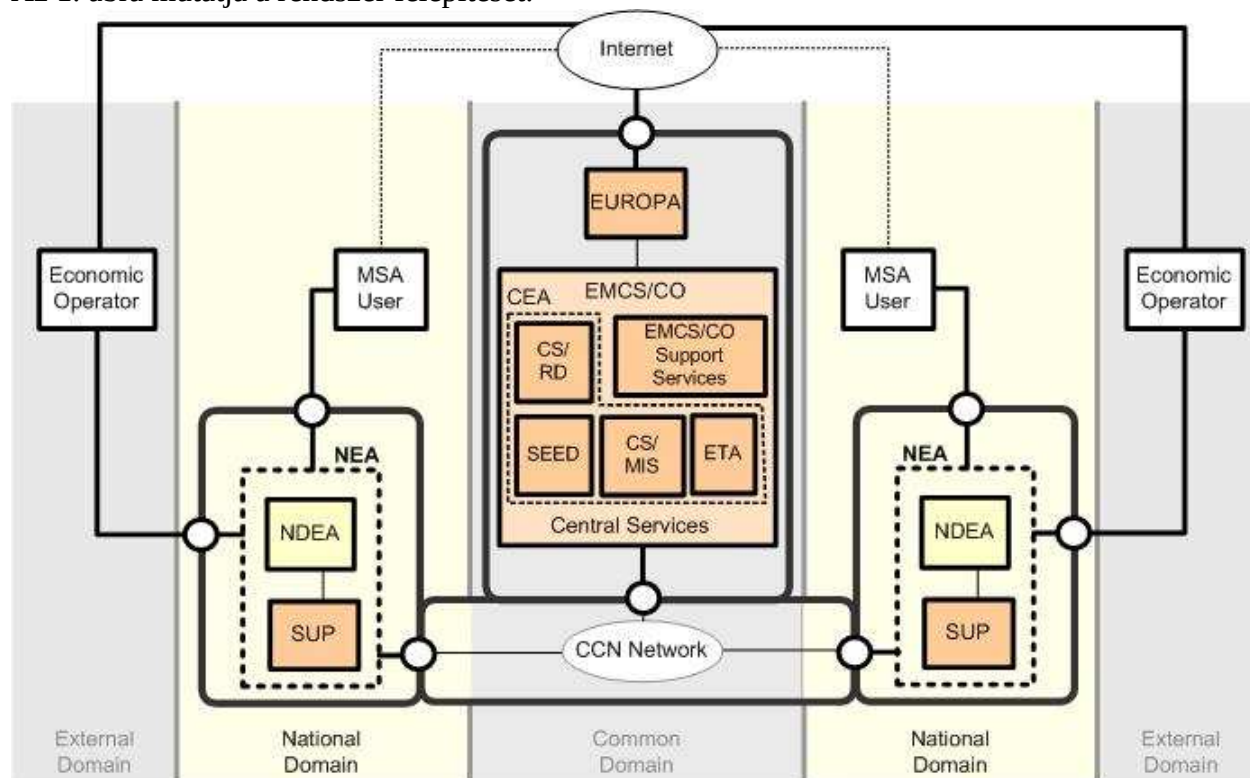
3. EMCS rendszer felépítése

Mielőtt bemutatnánk a rendszer eljárási működését, annak megértése érdekében elengedhetetlennek bizonyul a rendszer felépítésének megismerése.

Az EMCS rendszer három részre bontható:

1. **Külső domain:** A gazdálkodók számítógépes rendszere. Az interneten keresztül kapcsolódik a nemzeti és a közös domainhez.
2. **Nemzeti domain:** a tagállami hatóság nemzeti EMCS rendszere, ami az interneten keresztül kommunikál, adatot cserél a tagállam gazdálkodóinak rendszerével, illetve más tagállami hatóságok és a Bizottság rendszereivel az Európai Unió biztonságos hálózatán (CCN – Common Communication Network) keresztül.
3. **Közös domain:** egyrészt magába foglalja a Bizottság számítógépes rendszerét, amely adatokat cserél a tagállami hatóságok rendszereivel; másrészt egy támogató szolgáltatást, melynek célja, hogy a központi projektben résztvevő személyek segítséget nyújthassanak a tagállami fejlesztőknek és üzemeltetőknek, mind működési és technikai jellegű problémáiknak megoldása érdekében.

Az 1. ábra mutatja a rendszer felépítését.

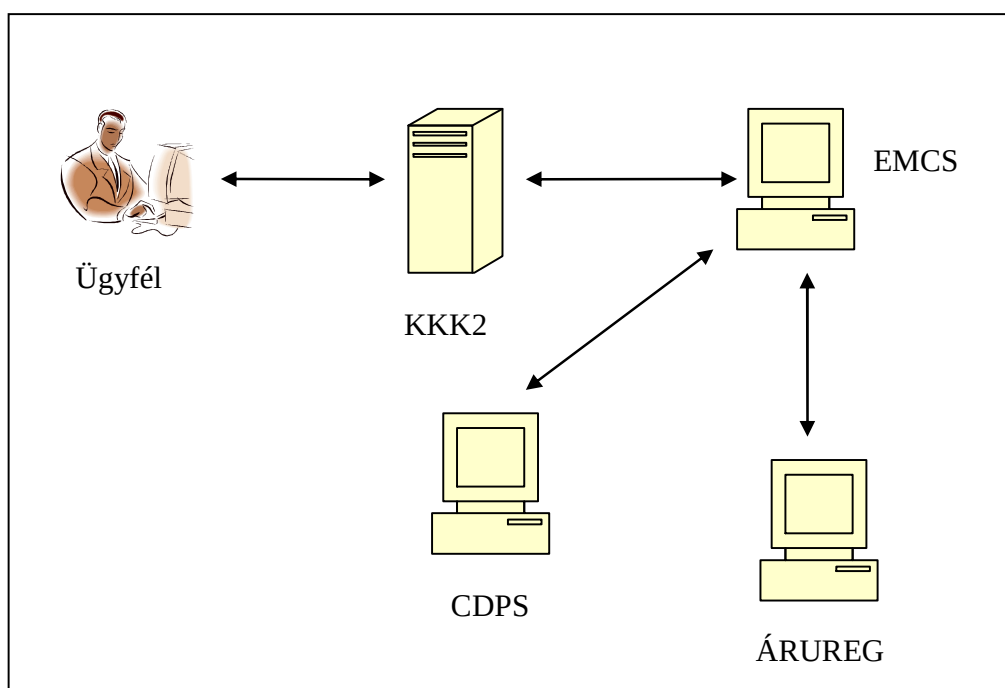

1. ábra - Az EMCS rendszer felépítése

Ahogy az ábrán is látható, a Bizottság rendszerének (CEA – Central Excise Application) több összetevője van.

- A **SEED alrendszer** a gazdálkodók adatbázisát kezeli és annak adattartalmának tagállamok részére történő szétküldéséért felelős. Az EMCS központi rendszerének fő komponense, hiszen a teljes EMCS működés alapvetően a SEED adatbázis tartalmától függ. Pl: Amennyiben egy feladót nem tartalmaz az adatbázis, nem indíthat szállítmányt. A SEED rendszernek minden nemzeti jövedéki alkalmazásban létezik egy másolata, amely alapján a szükséges ellenőrzések elvégezhetők.
- Az EMCS Central Services/Reference Data (**EMCS CS/RD alrendszer**) a közös törzsadatok (pl. kódok, vámtarifaszámok, stb) kezelését és tagállamok részére történő szétküldését végzi.
- A Central Services/Management Information System (**CS/MIS alrendszer**) az EMCS rendszer működésének figyelemmel kísérését teszi lehetővé. Az árumozgásokról és egyéb technikai jellegű adatokról gyűjti össze, küldi szét, publikálja a statisztikákat. Pl. rendelkezésre állási statisztikái.
- Az Excise Test Application (**ETA alkalmazás**) a megfelelőségi tesztek lebonyolítására alkalmas. Segítségével a tagállamok tesztelheti rendszerük működésének megfelelőségét.

A nemzeti domain tartalmazza a nemzetiileg fejlesztett jövedéki alkalmazást (NDEA – Nationally Developed Excise Application) és az ahhoz kapcsolódó nemzeti rendszereket. A nemzeti EMCS rendszer kapcsolódó rendszereit az alábbi ábra tartalmazza.

2. ábra - A nemzeti EMCS rendszer kapcsolatai

Az ügyfelek és a magyar vámhatóság közötti adatáramlás a KKK2 (Külső Kommunikációs Központ) rendszeren keresztül valósul meg. A KKK2 rendszer lesz felelős az üzenetek gazdálkodóktól való fogadásáért, és az EMCS rendszerhez való továbbításáért, illetve a gazdálkodók felé irányuló adatmozgás esetén az EMCS rendszerből az adatok gazdálkodók részére történő továbbításáért.

Tekintettel arra, hogy a jövedéki termékek adófelfüggesztéssel való importja esetén szükség van egy keresztellenőrzésre a vámárnyilatkozat és az e-AD adatainak egyezőségére vonatkozóan, kiépítésre kerül a CDPS rendszerrel való kapcsolat. A CDPS rendszer a magyar vámhatóság vámárnyilatkozatokat feldolgozó rendszere.

A jövedéki termékek adófelfüggesztéssel való exportja esetén az export szállítmányok felügyeletét az ÁRUREG rendszer végzi, így annak érdekében, hogy a termék kiléptetésének visszaigazolásáról az EMCS rendszer is értesüljön, a két rendszer között szükséges megteremteni az adatáramlás lehetőségét.

4. Alapeljárás

Az EMCS alapeljárása a szállítások jelentős részét lefedi majd. Ebben az esetben egy adóraktár engedélyes egyik adóraktárából egy másik adóraktárba vagy egy bejegyzett/nem bejegyzett kereskedő részére szállít jövedéki terméket adófelfüggesztéssel. Az adóraktár engedélyesén kívül a jövedéki termék adófelfüggesztéssel történő indítására a bejegyzett feladó is jogosult lesz.

4.1 Szállítmány indítása

Az EMCS rendszer működésének megértése érdekében, elengedhetetlen az előző ábrán szemléltetett alapeljárás egyes lépéseinek részletesebb bemutatása.

1. A feladó felelőssége az e-AD **IE815**-ös üzenet benyújtása, amely az egész EMCS rendszernek az alapidokumentuma. A feladó az e-AD valamennyi kötelező mezőjét köteles kitölteni, kivéve az ARC számot, mely a szállítmány azonosító száma, és melyet a rendszer generál. A feladó által megadott legfontosabb adatok:

- Helyi azonosító (LRN szám): egy sorszám, melyet a feladó generál az ARC számmal még nem rendelkező e-AD azonosítására (egy azonosítót a feladó csak egyszer használhat);
- Feladási helyre vonatkozó adatok: engedélyszám vagy adószám, név, cím, felügyeletét ellátó hatóság vámhivatali kódja;
- Rendeltetési helyre vonatkozó adatok: típus (pl.: adóraktár, bejegyzett kereskedő, nem-bejegyzett kereskedő, közvetlen szállítás, mentesített szervezet, export, ismeretlen címzett), engedélyszám vagy adószám, név, cím, egyéb azonosító (pl.: mentességi igazolás száma, vámeljárási tételszáma), vámhivatali azonosító;
- Egyéb általános információk: számla azonosítója és kiállítási dátuma, szállítási biztosítéknyújtó azonosítója, biztosíték nyújtójának engedélyszáma, neve, címe, adószáma, feladás kelte, szállítási idő, szállítmányozó neve, adószáma, címe, szállítás módja, szállítóeszköz típusa és azonosító száma, import esetén az EV okmány száma;
- Áruk leírása: jövedéki termék kódok, vámtarifaszám, mennyiség, bruttó és nettó tömeg, adójelzések (adójegy, zárjegy), alkoholtartalom a sör kivételével valamennyi alkoholtartalmú jövedéki termék esetében, sör esetében Plátón fok, bor esetében a bor típusa (minőségi, asztali, importált, egyéb) és termelési zónája, ásványolaj esetében 15°C-on való sűrűsége, a termék csomagolásának módja, darabszáma stb.

Az előzőekben említett közvetlen szállítási eljárásról azt érdemes tudni, hogy az alapeljárás egyik speciális fajtája. Ennek során a jövedéki terméket nem közvetlenül adóraktárba vagy bejegyzett kereskedő telephelyére szállítják, hanem egy meghatározott helyre, mely eljárás során meghatározott feltételeknek kell teljesülniük (pl: végfelhasználóhoz, kiskereskedőhöz).

- A címzett olyan adóraktár engedélyes vagy bejegyzett kereskedő, akinek a tagállami hatóság engedélyt adott közvetlen szállítás bonyolítására.

- A címzettnek az e-AD-n a tényleges rendeltetési hely nevét nem kötelessége megadni, elengedhető, ha a feladó csak annak címét szerepelteti.
- A visszaigazoláskor a terméket szabadforgalomba bocsátottnak kell tekinteni, ezáltal a rendeltetési hely nemzeti szabályozása alapján számolt jövedéki adót meg kell fizetni.

A fenti eltérések figyelembevételével a folyamat az alapeljárásnak megfelelően zajlik, melyet az 1. ábra szemléltet. A címzett kötelezettsége a visszaigazolási jelentés benyújtása.

2. Az elektronikus benyújtást követően a feladó tagállam ellenőrzi a benyújtott adatokat. Az ellenőrzés az adatok formátumára, azok érvényességére vonatkozik. Az adatok pontos megadása azért is fontos, mert amennyiben az ellenőrzés eredményeként a benyújtott e-AD nem megfelelő, a rendszer egy hibaüzenetet küld vissza a feladónak. A hibaüzenet esetén a feladónak ki kell javítania a beküldött üzenetet, majd újra be kell küldenie az adatokat. A hibaüzenet két fajta lehet: - szintaktikai hiba esetén KKK hibaüzenet, - vagy szemantikai hiba esetén IE704-es üzenet. A továbbiakban bármely gazdálkodó által beküldött üzenetre vonatkozóan, az ellenőrzés során tapasztalt hiba az adatok javítása utáni újraküldéssel korrigálható. Az ilyen módon javított üzenet újbóli beküldése újraindítja az eljárás folyamatát, nem kiegészítésnek minősül.

3. Ha az ellenőrzés megfelelőnek találta az adatokat, következik az e-AD érvényesítése, melynek során egy ARC számot kap, és „*Elfogadott*” állapotba kerül a szállítmány, ezt követően a feladó egy **IE801**-es üzenetet kap, melyben a hatóság visszaigazolja a benyújtott e-AD-t, az ARC számmal. A feladó ekkor indíthatja el fizikailag a szállítmányt. Az érvényesítéssel egyidejűleg egy időzítő indul el, amelyet a rendszer a szállítási idő figyelembe vételével állít be. Az időzítő egy figyelmeztető mechanizmus része, melynek a működése a 10. pontban kerül kifejtésre.

4. Ezzel egyidejűleg a rendeltetési tagállamon keresztül a címzett is kap **IE801-es** üzenetet a szállítmányról. Mind a rendeltetési tagállami hatóság és a címzett rendszerében „*Elfogadott*” állapotban van nyilvántartva a szállítmány.

4.2 Szállítmány visszaigazolása

Az alapeljárás 5. lépése a szállítmány visszaigazolása, amit a szállítmány megérkezését követően a címzett végez el.

5. Amikor a szállítmány megérkezett, a címzett vagy a rendeltetési hely köteles ellenőrizni a szállítmány tartalmát, különös tekintettel a hiányokra és többletekre. Az eredményt felvezeti az átvételi elismervényre, majd érvényesítésre benyújtja azt a fogadó tagállami hatóságnak az **IE818**-as üzenetben.

A visszaigazolási jelentés a következő adatokat tartalmazza:

- A szállítmány ARC száma;
- A címzett adatai: engedélyszám, név, cím, illetékes vámhivatal azonosítója, közvetlen szállítás esetén a tényleges rendeltetési hely címe;
- A szállítmány érkezésének dátuma;
- Egyéb információk: az érkezett szállítmány megfelelő-e.

A közvetlen szállítási eljárás esetében a visszaigazoló üzenetet a címzett nyújtja be, nem pedig a rendeltetési hely.

A visszaigazolás háromféle módon történhet,

- a szállítmány teljes egészében átvételre kerül,
- a szállítmánynak csak egy részét veszi át a címzett, a másik részét visszautasítja,
- a szállítmányt teljes egészében visszautasították.

Az egyes visszaigazolás részfolyamatai a későbbiekben kerülnek részletezésre.

6. A visszaigazolási jelentés tagállamhoz való megérkezését követően a rendszer ellenőrzést végez, amely a benyújtott adatok formátumára és érvényességére terjed ki, a szállítmány indításánál leírtak szerint

7. Ha az üzenet megfelelőnek bizonyul, az üzenet érvényesítése megtörténik, és a szállítmány a visszaigazolás típusától függően különböző állapotba kerül a rendszerben, majd az átvételi elismervény (**IE818**) a címzettnek visszaküldésre kerül. Az érvényesítés során a rendszer már csak egy időbélyeget rak az üzenetre.

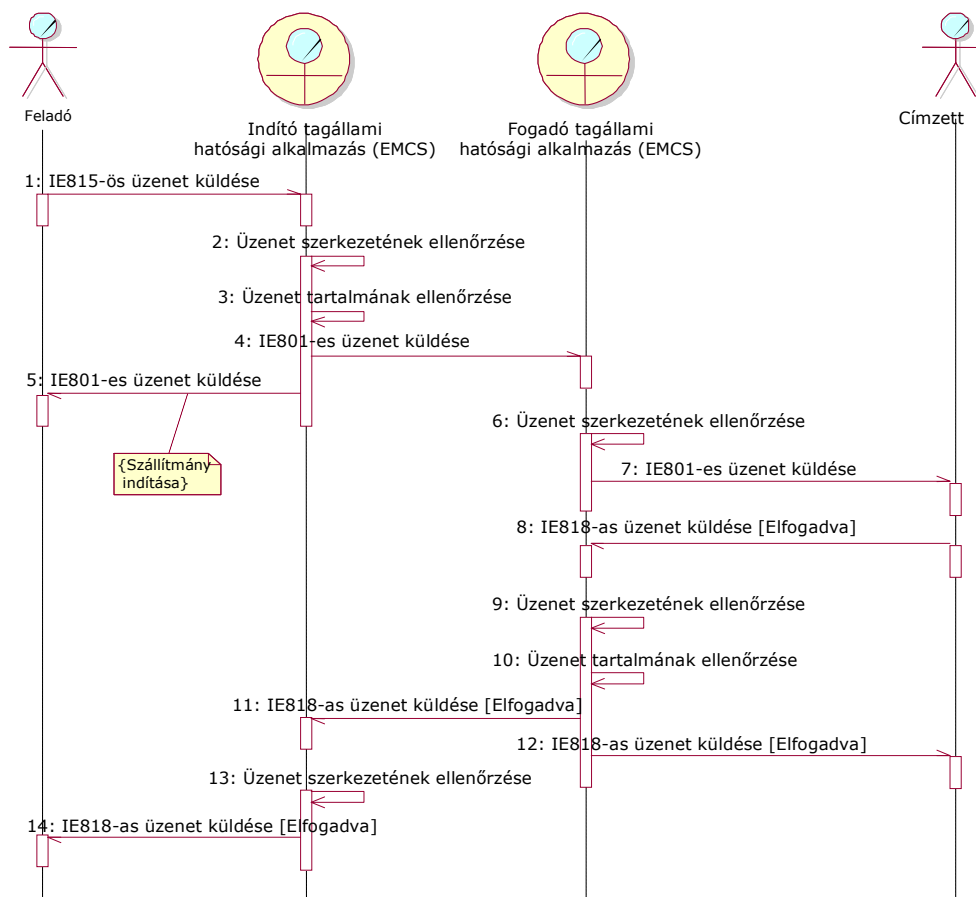
8. Ezzel egyidejűleg az **IE818**-as üzenet megküldésre kerül a feladó tagállami hatóságon keresztül a feladónak. Ezzel az eljárás (amennyiben a jövedéki termék nem került részlegesen vagy teljes egészében visszautasításra, és nincsen sem hiány, sem többlet) lezártnak minősül. Technikailag ekkortól szabadítható fel a garancia, és a feladó ekkor mentesül a címzett által teljesen vagy részlegesen átvett szállítmánnyal kapcsolatos kötelezettségei alól. Az időzítő az IE818-as üzenet a feladó tagállamába való visszaérkezésekor leállításra kerül.

Tekintettel arra, hogy az EMCS rendszer által ismert valamennyi eljárás az alapeljárás egy-egy speciális esete, a továbbiakban csak azon eljárási mozzanatok, lépések kerülnek részletesen bemutatásra, amelyek az előzőekben ismertett alapeljárástól eltérnek.

4.2.1 A szállítmány teljes átvétele

A teljes egészében átvett szállítmány esetén a címzett visszaigazolja a szállítmány teljes mennyiségének átvételét.

Az eljárás folyamatát a 3. ábra szemlélteti.

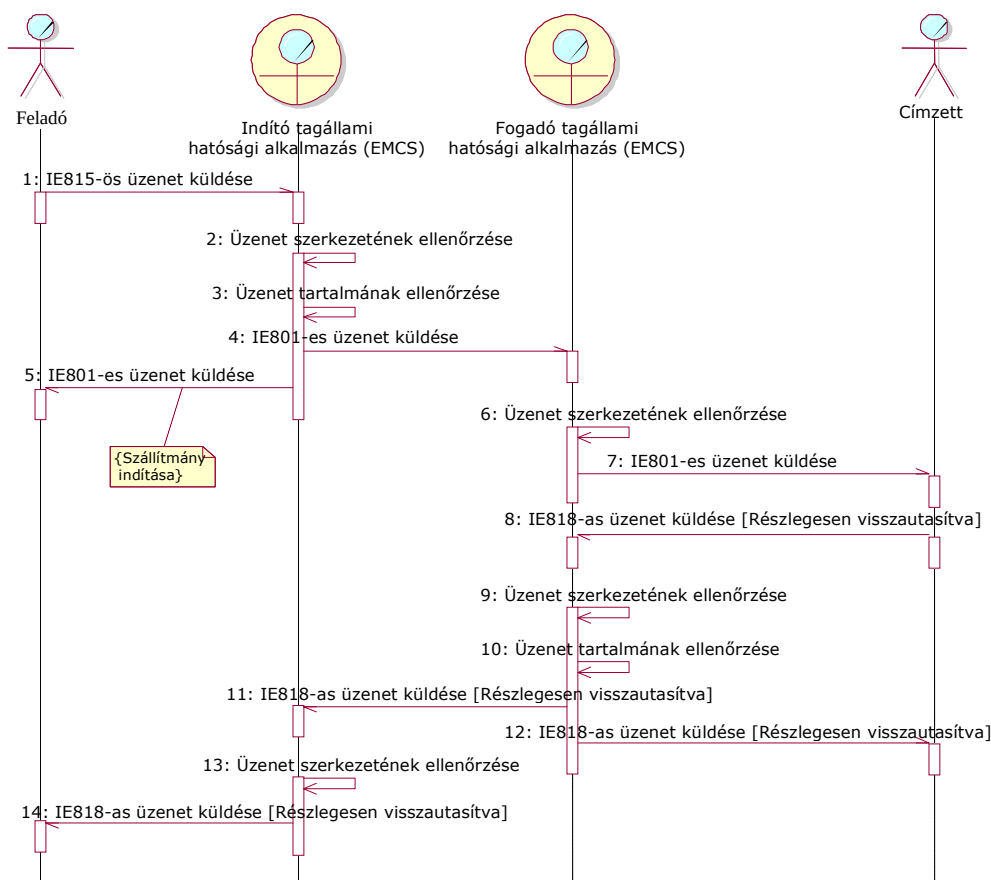
3. ábra - Alapeljárás teljes szállítmány átvételével

Feltéve, hogy a szállítmány rendben megérkezett a címzethez, és azt teljes egészében elfogadták, a rendeltetési hatóság rendszerében az e-AD „*Kézbesített*” állapotba kerül, és az érvényesített **IE818**-as visszaigazolási jelentést megküldi az indító tagállami hatóságnak, valamint a rendelhetési hatóság visszaküldi a címzett részére az érvényesített visszaigazolási jelentést.

Az indító tagállami hatóság a visszaigazolási jelentés megérkezése után az e-AD állapotát szintén „*Kézbesített*” státuszra állítja, és – a szállítmány indítása után – az általa elindított időzítőt leállítja, amennyiben az még nem járt le. Ezt követően a visszaigazolási jelentést megküldi a feladó gazdálkodónak, hogy ezáltal értesítse a szállítmány elfogadásáról.

Ezzel lezártnak tekinthető a jövedéki termék szállítási folyamata.

4.2.2 Részlegesen visszautasított visszaigazolás

4. ábra - Részlegesen visszautasított visszaigazolás

Ha a címzett a szállítmánynak csak egy részét vette át, a másik részét azonban nem kívánja átvenni különböző okok miatt, akkor a címzett által küldött **IE818**-as visszaigazoló üzenet a szállítmány részleges visszautasítását tartalmazza. Részleges visszautasítása esetén a 4.2 pontban részletezett **IE818**-as visszaigazolási üzenet adattartalma az alábbiakkal egészül ki:

- a részlegesen visszautasított jövedéki terméktípusát, a visszautasított mennyiséget;
- a visszautasítás pontos okát, amely lehet például a jövedéki termék nem megfelelő minősége (a termék megsérült a szállítás során, vagy állagbeli változáson ment keresztül, megromlott).

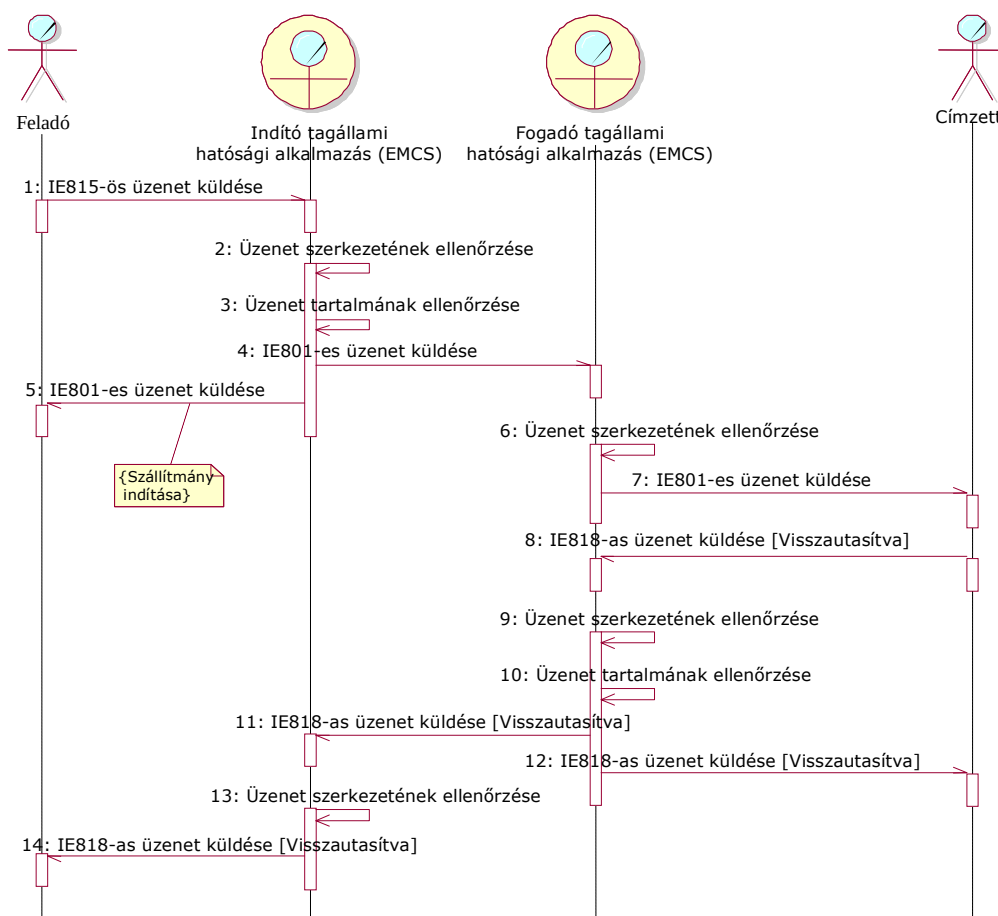
Az IE818 üzenetben a címzettnek jeleznie kell a visszautasított árut és annak mennyiségét, valamint a visszautasítás pontos okát.

Az üzenet érvényesítését követően, a rendeltetési hatóság rendszerében az e-AD állapota „Részlegesen visszautasított” státuszra változik. Ezt követően a rendeltetési hatóság az üzenetet megküldi a feladó hatóságnak, valamint a címzettnek. Minden érintett rendszerben az e-AD állapota „Részlegesen visszautasított” lesz.

Tekintettel arra, hogy részleges visszautasításkor a feladónak rendelkeznie kell az át nem vett szállítmány rész további sorsáról, az feladó tagállami hatóság az IE818-as üzenet feladó részére történő kiküldésével egyidejűleg elindít egy időzítőt. A feladó ezt a kötelezettségét egy rendeltetési hely módosító (**IE813**) üzenet benyújtásával teheti meg, mely kötelezettségének elvégzését az időzítő figyelmezteti.

A rendeltetési hely módosításának folyamatát a 7. fejezetben mutatjuk be részletesen.

4.2.3 Visszaútasított visszaigazolás

5. ábra - Visszaútasított visszaigazolás

Ha a címzett a szállítmányt nem veszi át, és azt teljes egészében visszaútasítja, akkor erről a címzett az **IE818**-as visszaigazoló üzenetben értesíti tagállami hatóságát. Az üzenetben jelzi a visszaútasítás pontos okát.

Ha az üzenet érvényesítése megtörtént, akkor az e-AD „Visszaútasított” állapotba kerül a rendeltetési hatóság adatbázisában. Ezt követően a rendeltetési hatóság a visszaigazoló üzenetet megküldi az indító hatóság és a címzett részére.

Az indító tagállami hatóság a visszaútasítást tartalmazó üzenet megérkezését követően az e-AD állapotát „Visszaútasított” státuszra állítja, és az üzenetet továbbítja a feladó részére. Ezt követően az indító tagállami hatóság a részleges visszaútasítással analóg módon elindítja az időzítőt, amely a feladó rendeltetési hely módosítására vonatkozó kötelezettségének (IE813 üzenet benyújtásának) teljesítését figyeli.

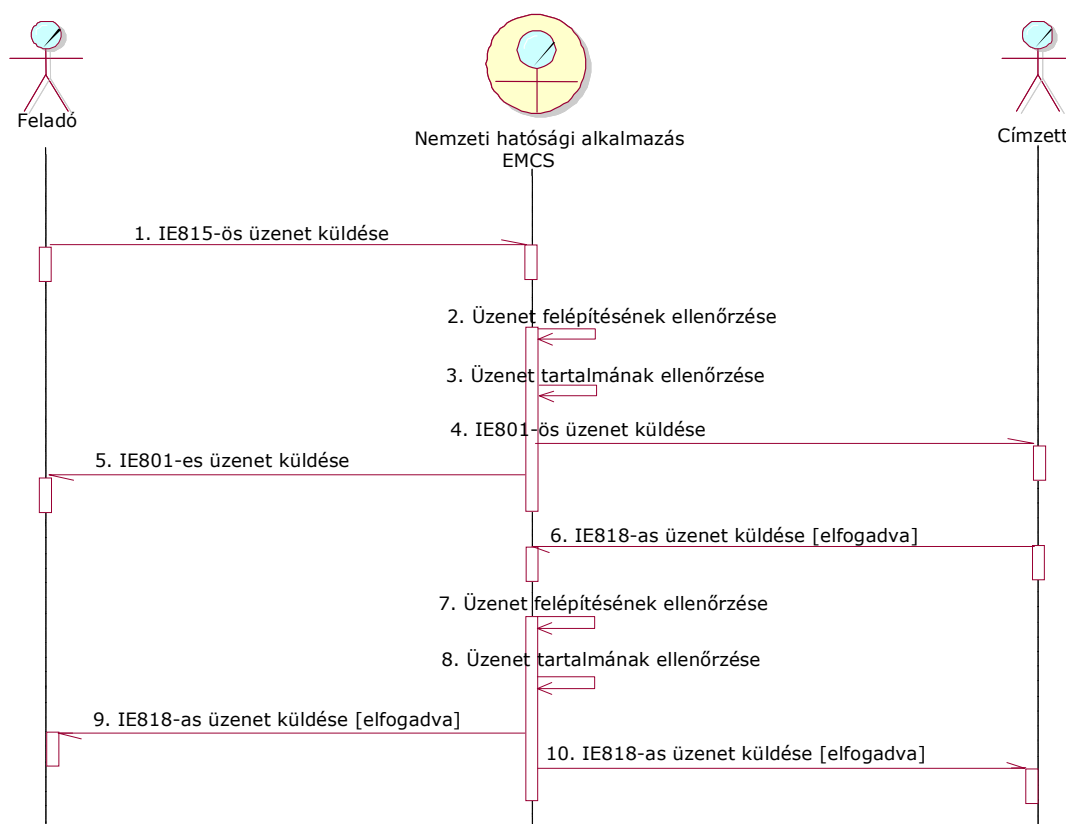
A rendeltetési hely módosításának esete a 7. pontban kerül kifejtésre.

5. Belföldi szállítás

A belföldi jövedéki adófelfüggesztéses szállítás esetében az alapfolyamat – a más tagállamba indított szállításhoz hasonlóan – elfogadott, részlegesen elfogadott és visszautasított visszaigazolással valósulhat meg.

Eltérésként jelentkezik, hogy mivel a jövedéki termék adófelfüggesztéssel történő szállítása két belföldi gazdálkodó között bonyolódik le, ezért a feladótól beérkezett szállítmány indítási üzenetet (**IE815**) a tagállami hatóság – az e-AD tervezet ellenőrzése és ARC számmal való ellátása után – közvetlenül a címzett részére küldi meg (**IE801**). Ezáltal a szállítás során kevesebb szereplő kerül bevonásra a szállítási folyamatba.

A belföldi szállítmányok tekintetében felmerülő változások, mint a szállítmány törlése az 5. pont szerint, a rendeletetési hely módosítása a 7. pontban kerülnek részletezésre.

6. ábra - Belföldi szállítási alapeljárás

6. Szállítmány törlése

Az áru tényleges feladását, a telephelyről való elindítását megelőzően a feladó bármely benyújtott és érvényesített e-AD-t törölheti az **IE810**-es üzenettel, melyben az indító tagállami hatóság felé a következő adatokat kell megküldenie:

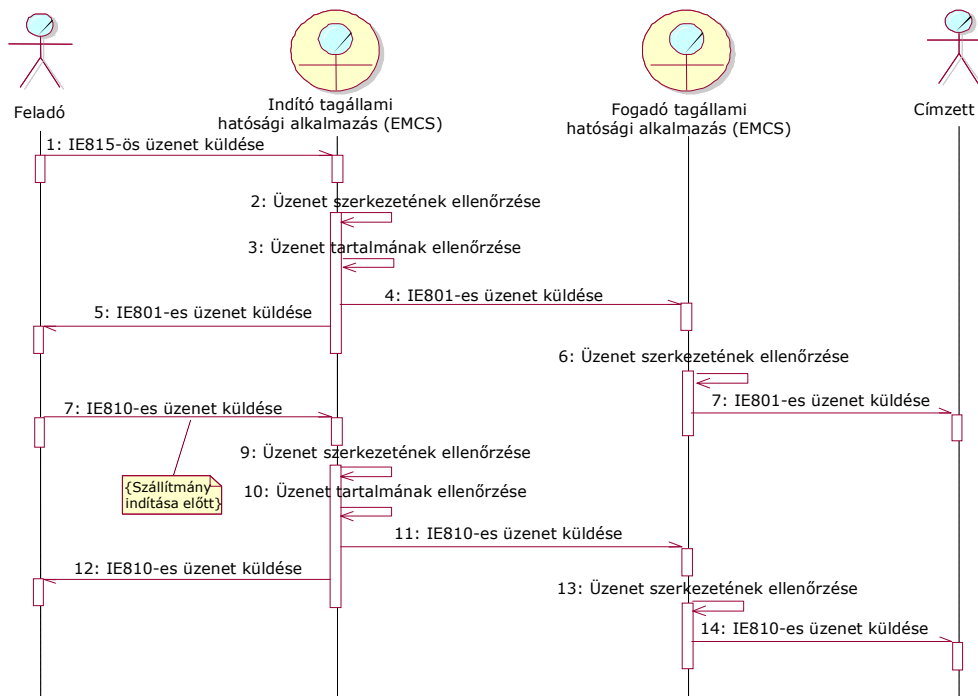
- az e-AD ARC száma,
- a törlés indokát, melyet egy törlési kódlista alapján kell megadnia.

A szállítmány törlésének várható okai két fő kategóriába esnek:

- hibás adatok kerültek megadásra az e-AD-ban, így az e-AD a szállítmány helytelen leírását tartalmazza; vagy
- valamely esemény miatt az árumozgásra nem kerül sor (pl: kereskedelmi ügylet megghiúsulása)

A feladó csak a szállítmány elindítása előtt nyújthatja be a szállítmány törléséről szóló **IE810**-es üzenetét, ekkor az indító tagállami hatóságnál a szállítmány állapotát „Törölt”-re állítják. Az indító tagállami hatóság ezután megküldi a törlésről szóló üzenetet a fogadó tagállami hatóság részére, ahol a szállítmány állapotát szintén töröltre állítják, valamint értesítik a szállítmány feladóját is.

A szállítmány törlésének jóváhagyásával, az üzenet érvényesítésével a feladó mentesül a szállítmánnyal kapcsolatos kötelezettségek alól, és lezártnak tekinthető a jövedéki termék szállítási folyamata.

7. ábra - A szállítmány törlése

Fontos kiemelni, hogy ha az áru a feladó adóraktárát már elhagyta, az e-AD törlésére már nincs lehetőség.

Ha a szállítmány elindulása után bizonyul hibásnak az e-AD a feladó a rendszeren kívül értesíti a tagállami hatóságát, aki intézkedéseket tehet, és értesítheti a rendeltetési tagország hatóságát.

Ha az üzleti tranzakciót, azt követően szeretné törölni a feladó, hogy az áru elindult, a feladó először a rendeltetési hely megváltoztatásával (**IE813**) köteles elrendelni az áru visszaszállítását, majd átveszi az árut, és átvételi elismervényt nyújt be (**IE818**).

A feladó tagállami hatóság utólag is ellenőrizheti, hogy az áru valóban nem hagyta-e el az adóraktárt. Az áru elindítása után benyújtott törlés szabálysértésnek számíthat, az ennek megfelelő következményekkel.

7. Rendeltetési hely változtatás

A szállítás során lehetőség van a szállítmány rendeltetési helyének megváltoztatására, melyet az e-AD rendeltetési hely mezőinek megváltoztatásával kezdeményezhet a feladó az **IE813**-as üzenetben. A rendeltetési hely változásának lehetőségével a feladó nem csak az alapeljárás során élhet, de a szállítmány visszautasítását követően kötelessége is a rendeltetési hely módosítása.

A feladó egy rendeltetési hely változása eljárást vezethet be egy új címzett vagy egy új szállítási cím megadásával, azzal a megkötéssel, hogy az új címzett nem lehet mentesített szervezet.

A rendeltetési hely változása eljárás bevezetéséhez a feladó a következő adatokat küldi be a feladó tagállami hatóság rendszerébe (**IE813**):

- Az eredeti ARC szám;
- Az új rendeltetési helyre vonatkozó adatok: az új címzett jövedéki engedélyszám vagy adószáma, neve, címe, típusa, amennyiben exportra szánják, akkor a kiléptető vámhivatal kódja;
- Szállítással kapcsolatos adatok: új szállítási idő (az eredeti feladási időtől kezdődően), szállító neve, címe, adószáma, szállítás módja.

A rendeltetési hely változása eljárás az új címzett személyétől függően hétféleképpen történhet. Mindegyik típust az elkövetkezendő alcímek alatt részletesen bemutatjuk.

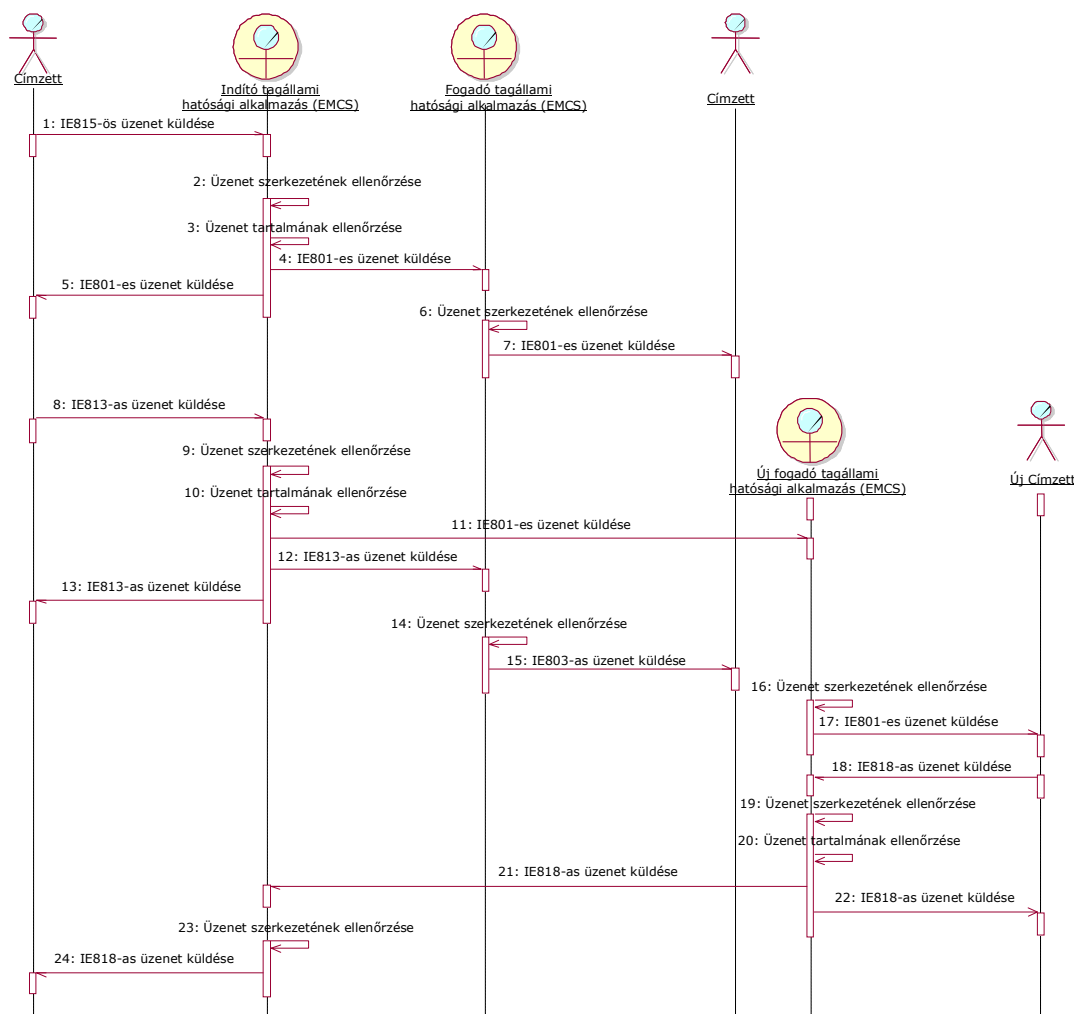
7.1 Rendeltetési hely változtatás – új tagállami címzettel

A szállítási folyamat az alapeljárás szerint kezdődik. Amint a feladó az ARC számot megkapta, elindíthatja a szállítmányt. A rendeltetési hely módosító üzenetet ezután nyújthatja be a feladó.

A feladó **IE813**-as üzenetet küld a feladó tagállami hatóság részére, mely üzenetben egy új tagállami címzettet jelöl meg. A feladó tagállami hatóság érvényesíti az **IE813**-as üzenetet, amit visszaküld a feladónak, valamint továbbít az eredeti címzett tagállami hatóság részére. Ilyenkor a feladó tagállami hatóság rendszerében az e-AD állapota „*Elfogadott*” lesz.

Az eredeti tagállami hatóság az **IE813**-as üzenet érkezése esetén, az e-AD állapotát „*Eltérített*”-re állítja, és **IE803**-as üzenettel értesíti az eredeti címzettet a szállítmány eltérítéséről, valamint mentesíti a címzettet kötelezettségei alól. Ezzel az eredeti rendeltetési tagállamban a folyamat véget ér.

A feladó tagállami hatóság az **IE813**-as üzenet eredeti tagállam részére való megküldésével egyidejűleg, értesíti az új címzettet az új fogadó tagállami hatóságon keresztül az **IE801**-es üzenettel a szállítmány érkezéséről. Az új tagállami hatóság rendszerében a szállítmány állapota „*Elfogadott*” lesz. Amint a szállítmány megérkezett az új címzethez, akkor **IE818**-as üzenettel értesíti a hatóságot annak teljes átvételéről, részleges vagy teljes visszautasításáról, és a továbbiakban a folyamat megegyezik az alapeljárás során vázoltakkal.

8. ábra - Rendeltetési hely változási folyamat– új tagállami címmel

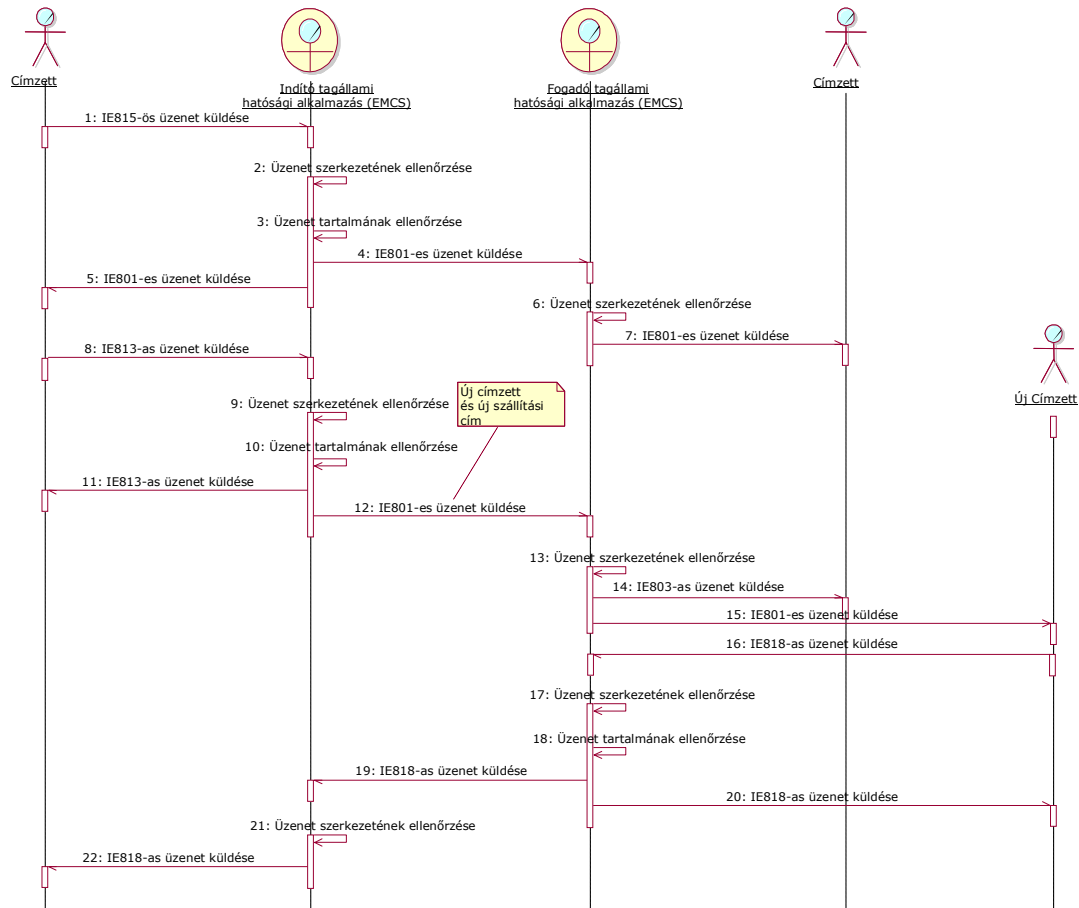
7.2 Rendeltetési hely változtatás – új címzettel, a rendeltetési tagállam változatlan

A 6.1 pontban leírtak szerinti rendeltetési hely módosításhoz hasonlóan, ebben az esetben is az alapeljárás szerint indul a jövedéki termék szállítása.

Amikor a szállítmány már elhagyta a feladó telephelyét, a feladó az **IE813**-as üzenetben a szállítmány címzettjének az eredetileg megjelölt tagállamban új címzettet jelöl meg. A feladó tagállami hatóság érvényesíti az üzenetet, annak állapotát „*Elfogadott*”-ra állítja, majd – a 6.1 ponttól eltérően csak – a feladó részére visszaküldi. A rendeltetési tagállam **IE801**-es üzenetet kap, mely tartalmazza az érvényesített **IE813**-as üzenetben szereplő információkat: az eredeti ARC számot, az új címzettet és a szállítmánnyal kapcsolatosan megváltozott adatokat.

A rendeltetési tagállami hatóság **IE801**-es üzenettel értesíti az új címzettet a szállítmányról, és egyidejűleg tájékoztatja **IE803**-as üzenettel az eredeti címzettet a szállítmánnyal kapcsolatos változásokról, valamint az e-AD állapotát „*Elfogadott*”-ra állítja.

A jövedéki szállítmánnyal kapcsolatos átvételi elismervényt a címzett az alapeljárás lépései szerint nyújtja be.

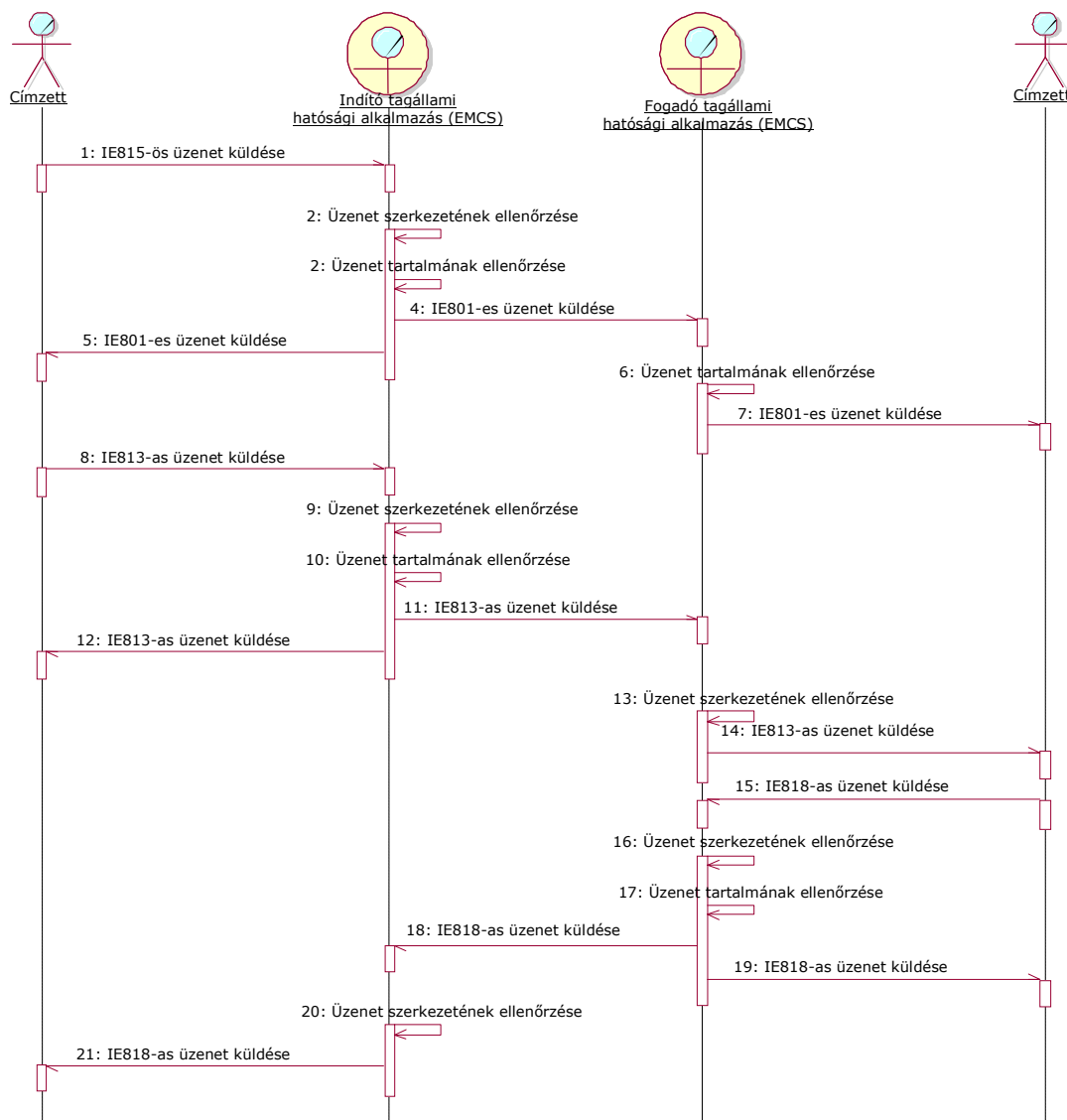
9. ábra - Rendeltetési hely változtatási folyamat – új címzett az eredeti tagállamban

7.3 Rendeltetési hely változtatás – a címzett változatlan, csak a telephelye változik

A feladó – miután a szállítmány elhagyta a feladó telephelyét – a rendeltetési hely módosításaként a címzett egy másik telephelyét is megjelölheti a szállítmány végcéljának ugyanabban a tagállamban.

Ebben az esetben a feladó által beküldött **IE813**-as üzenetet az indító tagállami hatóság ellenőrzi, érvényesíti, az állapotát „*Elfogadott*”-ra állítja, majd megküldi a feladónak, valamint a fogadó tagállami hatóságnak.

A fogadó tagállami hatóság a címzettet az **IE813**-as üzenettel értesíti arról, hogy a szállítmány rendeltetési helye megváltozott, és azt egy másik telephelyére szállítják majd. A rendeltetési tagállami hatóság rendszerében az e-AD „*Elfogadott*” állapotban van.

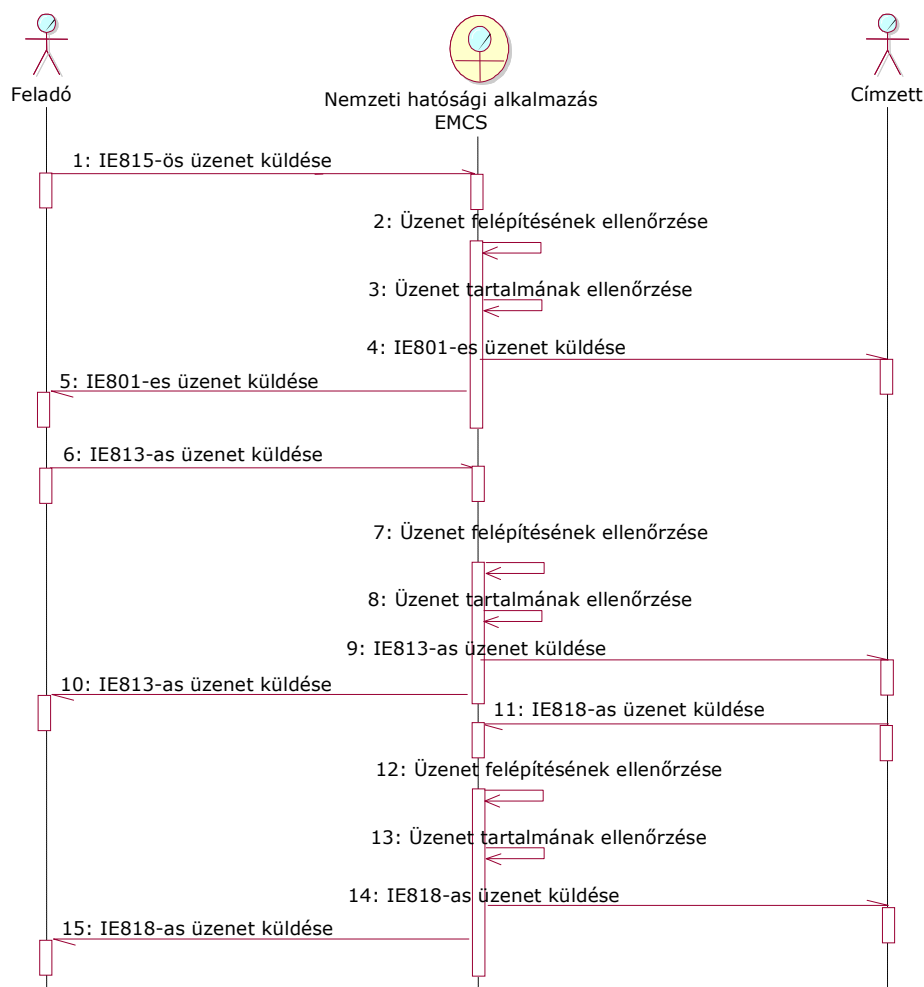

10. ábra - Rendeltetési hely változtatási folyamat – új telephely az eredeti tagállamban

7.4 Rendeltetési hely változtatás – belföldi címzett új telephelyi címével

Ebben az esetben a feladó a jövedéki adófelfüggesztéssel indított szállítmánynak belföldi címzettet jelöl meg. A feladó akkor nyújthat be **IE813**-as üzenetet, ha a szállítmány a telephelyről elindult, melyben a belföldi címzettnek egy másik telephelyét jelöli meg a szállítmány rendeltetési helyéül. A vámhatóság – a benyújtott **IE813**-as üzenet ellenőrzését követően – megküldi a címzett részére az értesítést, melyben tájékoztatja, hogy egy másik telephelyére fog érkezni a jövedéki termékszállítmány.

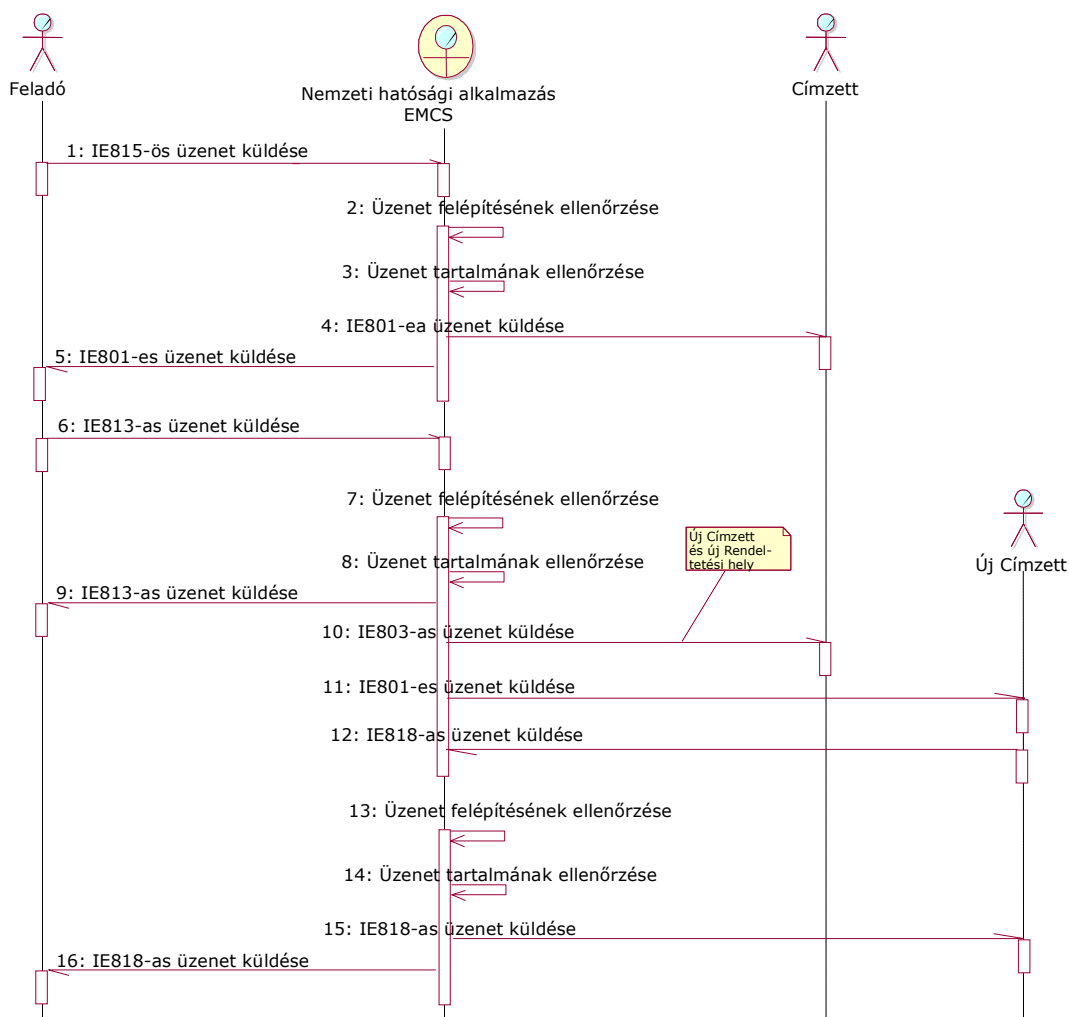
Az e-AD a vámhatóság rendszerében „*Elfogadott*” állapotban van, amennyiben az ellenőrzés hiba nélkül zajlik le.

11. ábra - Rendeltetési hely változtatási folyamat – belföldi címzett új telephelyi címével

7.5 Rendeltetési hely változtatás – új belföldi címzettel

A rendeltetési hely módosítása során a feladó az eredeti belföldi címzett helyett a jövedéki szállítmány rendeltetési helyének egy másik belföldi gazdálkodó telephelyét is megjelölhet az **IE813**-as üzenetben. Ennek az üzenetnek az alapján fogja a vámhatóság **IE803**-as üzenettel értesíteni az eredeti címzettet a szállítmány eltérítéséről, valamint az új címzettet **IE801**-es üzenettel a szállítmány érkezéséről.

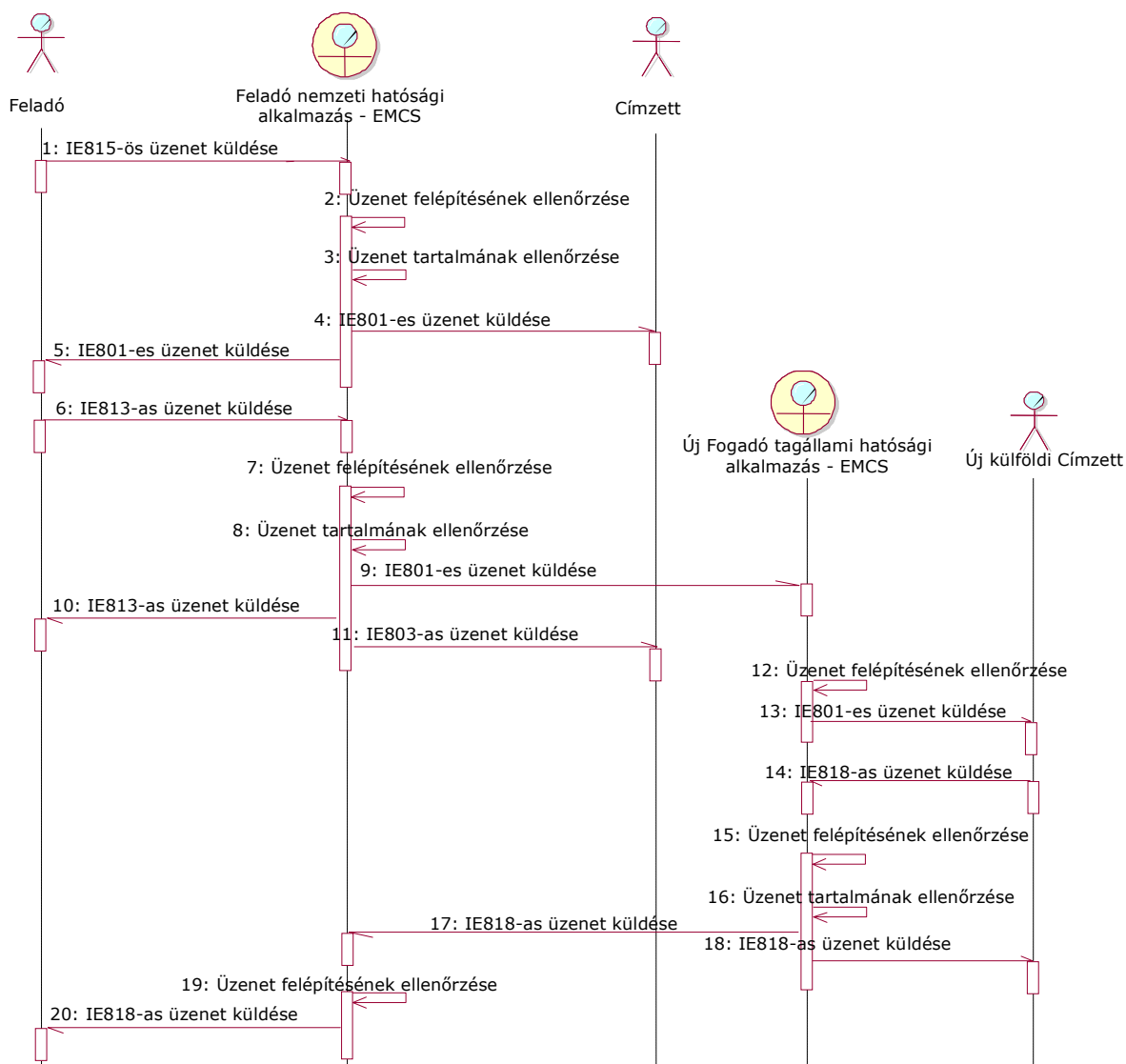

12. ábra - Rendeltetési hely változtatási folyamat – új belföldi címzettel

7.6 Rendeltetési hely változtatás – új külföldi címzett

A jövedéki termék adófelfüggesztéssel történő belföldi szállítása ebben az esetben az alábbiak szerint módosul.

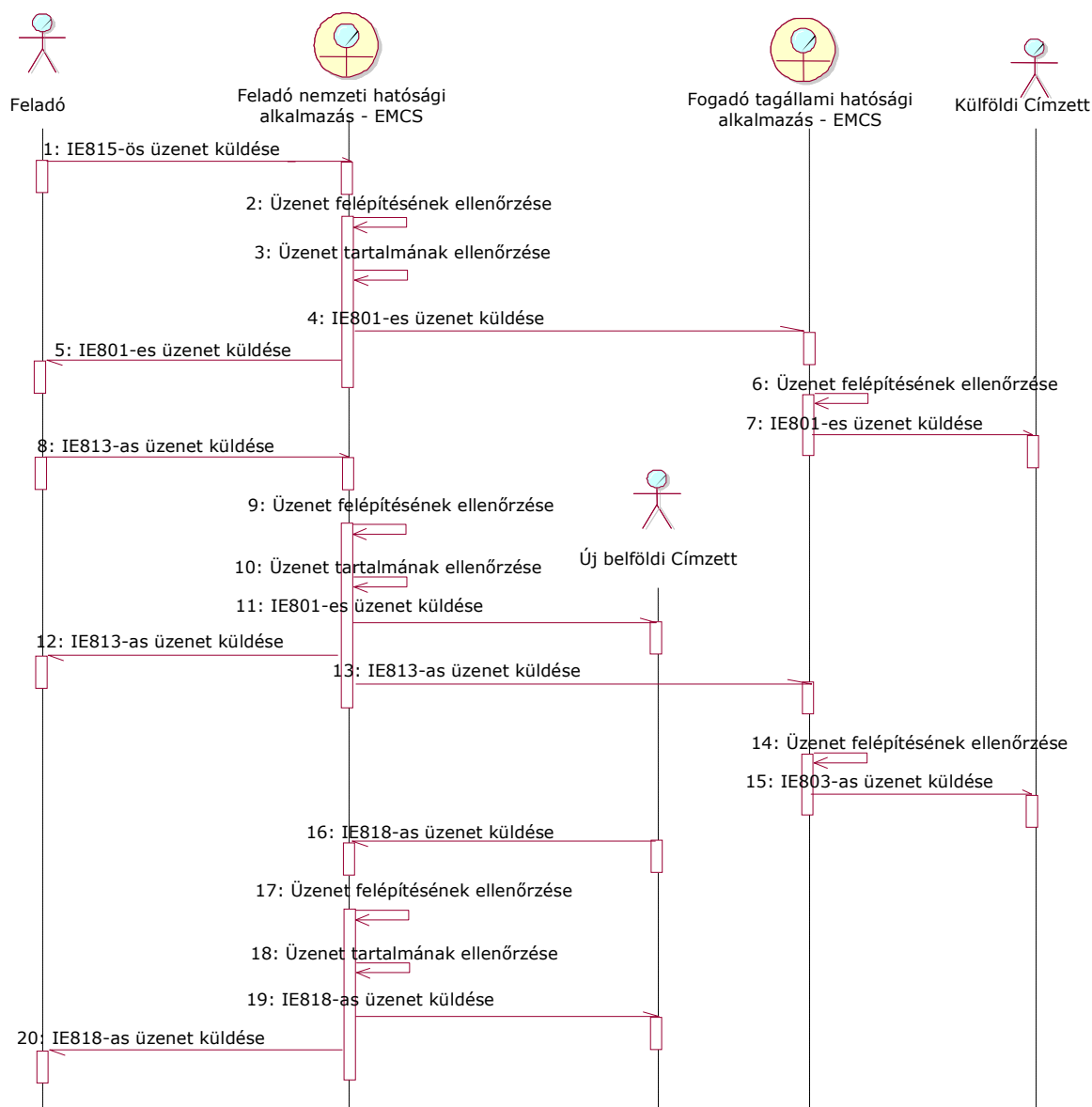
A feladó az általa benyújtott **IE813**-as üzenetben az eredeti belföldi címzett helyett egy másik tagállami gazdálkodó telephelyét jelöli meg a jövedéki szállítmány rendeltetési helyéül. Ilyen esetben a vámhatóság **IE803**-as üzenetben tájékoztatja az eredeti címzettet a szállítmány eltérítéséről, valamint egyidejűleg az új tagállami hatóságon keresztül az új címzett részére megküldi a szállítmány érkezéséről szóló **IE801**-es üzenetet.

13. ábra - Rendeltetési hely változtatási folyamat – új külföldi címzettel

7.7 Rendeltetési hely változtatás – külföldi rendeltetési hely belföldi címzetre történő változtatása

Az alapeljárás szerint a feladó elindítja a szállítmányt egy külföldi címzett gazdálkodó részére, amelyről az **IE801**-es érvényesített e-AD által a címzett értesül. Ezt követően a feladó benyújtja az **IE813**-as üzenetét, melyben az eredeti külföldi címzett helyett egy belföldi címzettet ad meg a szállítmány rendeltetési helyéül. A belföldi hatóság a benyújtott **IE813**-a üzenet alapján **IE801**-es üzenettel értesíti az új belföldi címzettet a szállítmány érkezéséről. Ezt követően az **IE813**-as üzenetet továbbítja a külföldi hatóság részére, ahonnan az eredeti külföldi címzett **IE803**-as üzenettel értesítést kap, hogy a szállítmányt eltérítették, és ezzel a címzeti kötelezettségek alól is mentesül.

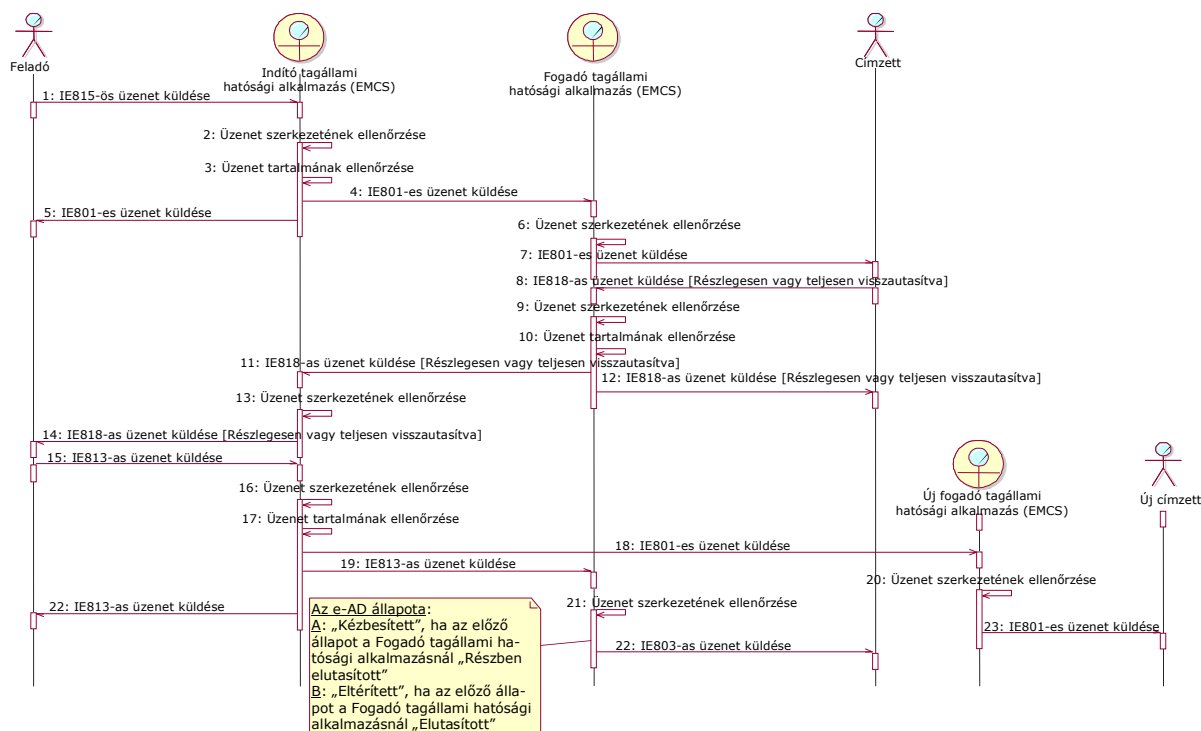

14. ábra - Külföldi rendeltetési hely belföldre változtatásának folyamata

7.8 Rendeltetési hely változtatás – visszautasítás esetén

Az 4. és 5. ábrák szerinti esetben, amikor a szállítmány részlegesen vagy teljes egészében elutasításra kerül, a feladónak rendelkeznie kell a szállítmány további sorsáról, vagyis rendeltetési hely módosító üzenetet kell benyújtania részleges visszautasítás esetén a szállítmánynak a címzett által át nem vett részére, vagy a teljes visszautasítás esetén teljes szállítmányra vonatkozóan. Ebben az **IE813**-as üzenetben a szállítmány rendeltetési helyének a feladó megadhat egy másik tagállami gazdálkodót (a lenti ábra szerint), az eredeti tagállamban egy új gazdálkodót, az eredeti gazdálkodó másik telephelyét, vagy egy belföldi címzettet, valamint a saját telephelyére is visszarendelheti a szállítmányt. A rendeltetési hely módosításának címzettjeként csak a mentesített szervezet nem lehet megjelölni.

A részleges vagy a teljes visszautasítás esetén a rendeltetési hely változtatási folyamat során a nemzeti hatóság részére a feladó által érvényesítésre beküldött **IE813**-as üzenet – a

15. ábra - Rendeltetési hely változtatási folyamat – (részleges/teljes) visszautasítás esetén

Fontos megemlíteni a részlegesen, illetve a teljesen visszautasított szállítmányok esetében a rendeltetési hely módosítása során a szállítmányok állapotában tapasztalható eltérést, melyet a 15. ábra is szemléltet:

- a szállítmány címzett általi részleges visszautasítása esetén, amikor a rendeltetési hely módosító üzenet megérkezik az eredeti fogadó tagállami hatósághoz, a szállítmány állapota a hatóság rendszerében „*Kézbesített*” lesz,
- ha a szállítmányt a címzett teljes egészében visszautasította, akkor a rendeltetési hely módosító üzenetnek az eredeti rendeltetési tagállami hatósághoz való megérkezése után a szállítmány állapota „*Eltérített*” lesz a hatóság rendszerében.

8. A címzett nélküli indítás

Az új irányelv szerint, amennyiben a egy tagállam saját nemzeti jogszabályában arra lehetőséget biztosít a feladónak lehetősége lesz, hogy az áru feladásakor ne adja meg a címzettet, hanem a szállítás során egy későbbi időpontban jelölje azt meg.

Az eljárás azonban kizárólag a tengeren vagy belvízi folyókon szállított ásványolajok adófelfüggesztéssel való szállítására alkalmazható. A szállítás ilyen módon való lebonyolításához természetesen speciális engedélyre van szükség.

Az eljárás kezdetén a feladó benyújtja az e-AD-t, melyben nem jelöl meg címzettet **(IE815)**.

Fontos megjegyezni, hogy miután a rendeltetési helyre vonatkozó adatok a rendszerbe bekerültek, akkortól az eljárás az alapeljárás szerint zajlik.

Az importból származó jövedéki termék adófelfüggesztéssel történő szállítása nagyban függ a hatályos nemzeti rendelkezésektől.

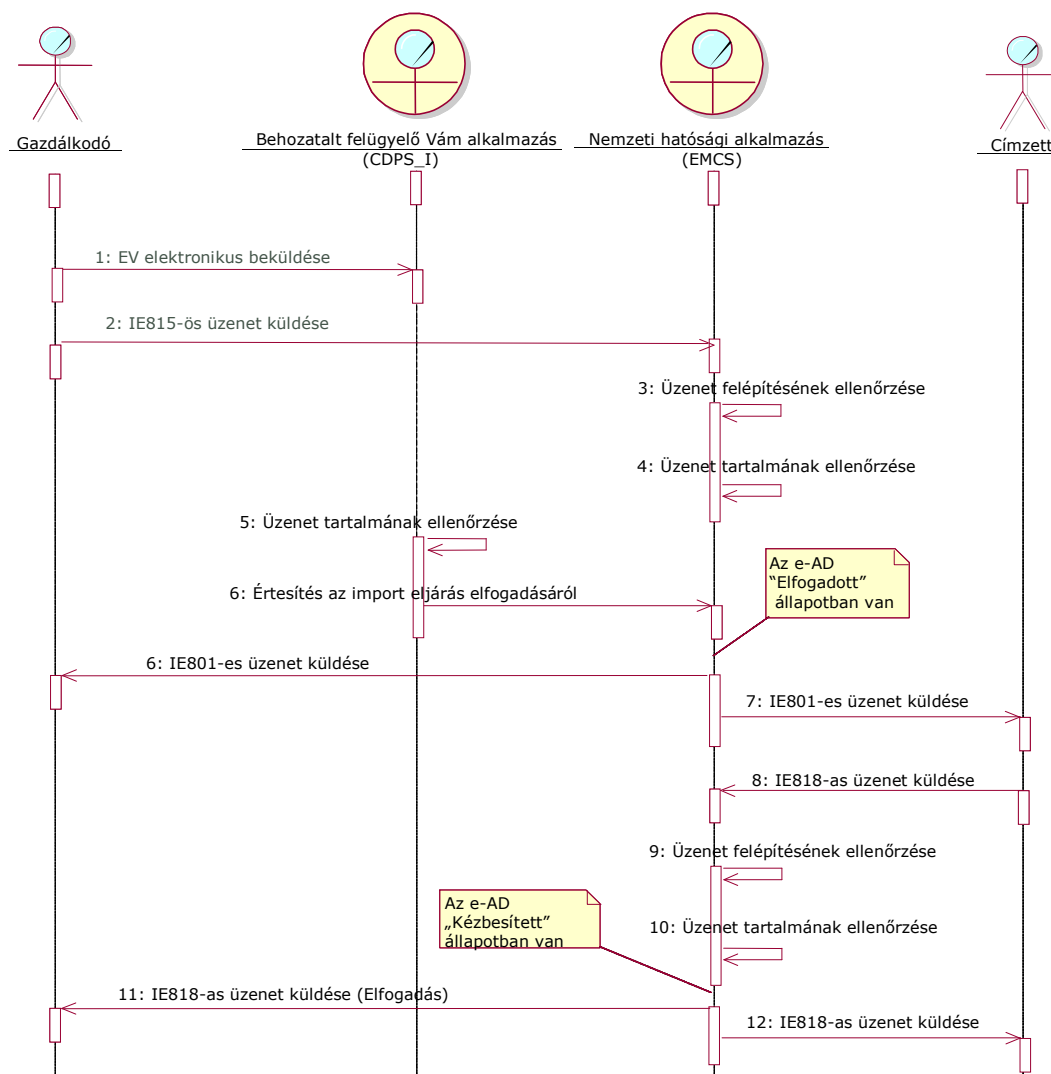
A bejegyzett feladó (vagy nevében egy vámügynökség) kéri a vámkezelést, és elektronikusan megküldi a vámhatóság CDPS rendszerének az egyszerűsített vámárnyilatkozatot (EV).

Ebben jelzi, hogy adófelfüggesztéssel kíván jövedéki terméket a közösségen kívülről belföldre szállítani. Amennyiben a CDPS rendszer ellenőrzése során az EV ellenőrzése rendben megtörténik, akkor az EV egy azonosító számot kap, amit a CDPS rendszer visszaküld a gazdálkodó részére.

Ezt követően a gazdálkodó az EV azonosító számát feltünteti az e-AD „Import SAD szám” rovatában, mellyel tájékoztatja az EMCS rendszert a jövedéki termékek közösségen kívüli szállításáról.

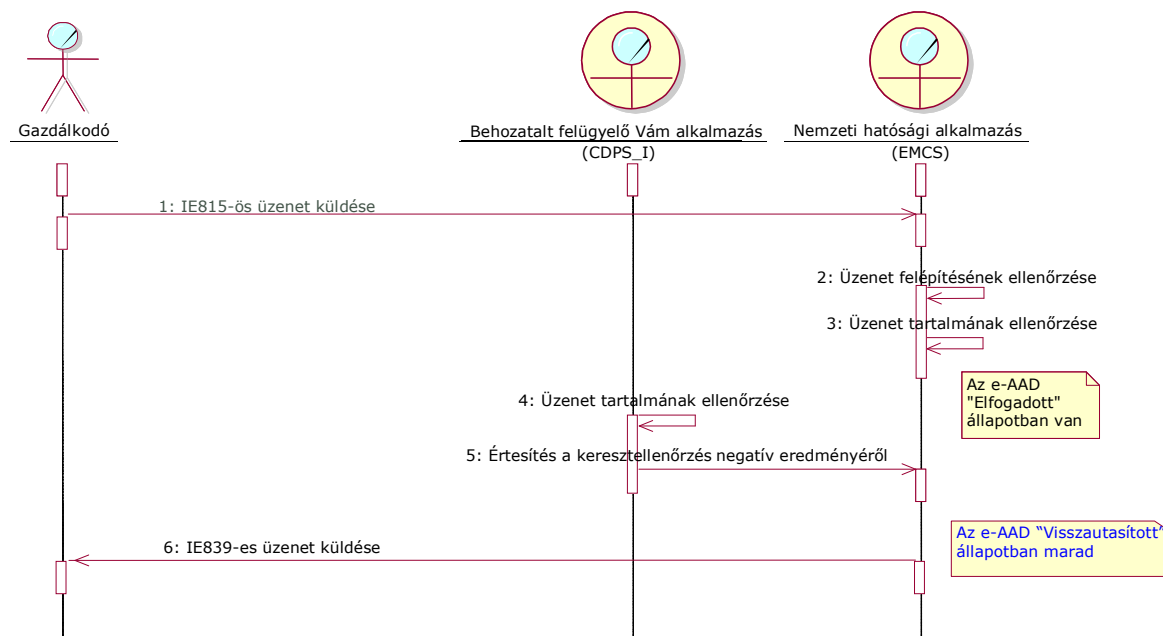
A CDPS rendszer keresztellenőrzést végez, melynek során az e-AD adatait összeveti az EV adataival, hogy mindkét okmányban azonos adatok szerepelnek-e a szállítmány tekintetében. A sikeres ellenőrzést követően az EMCS rendszer ARC számmal érvényesíti az e-AD-t, és annak állapotát „Elfogadott”-ra állítja, valamint **IE801**-es üzenettel értesíti a feladót a sikeres ellenőrzésről.

A feladó ekkor indíthatja el fizikailag a szállítmányt a vámkezelés helyéről a címzetthez. A szállítmány megérkezése után a címzett benyújtja a szállítmány visszaigazolásáról az **IE818**-as üzenetet az EMCS rendszer részére, ahol az üzenet ellenőrzését követően annak állapotát „Kézbesített”-re állítják, és egyúttal értesítik a szállítmány feladóját is. Ezzel az eljárás lezártnak tekinthető. A jövedéki termék import eljárása a 17. ábrán látható.

17. ábra - Jövedéki termék import

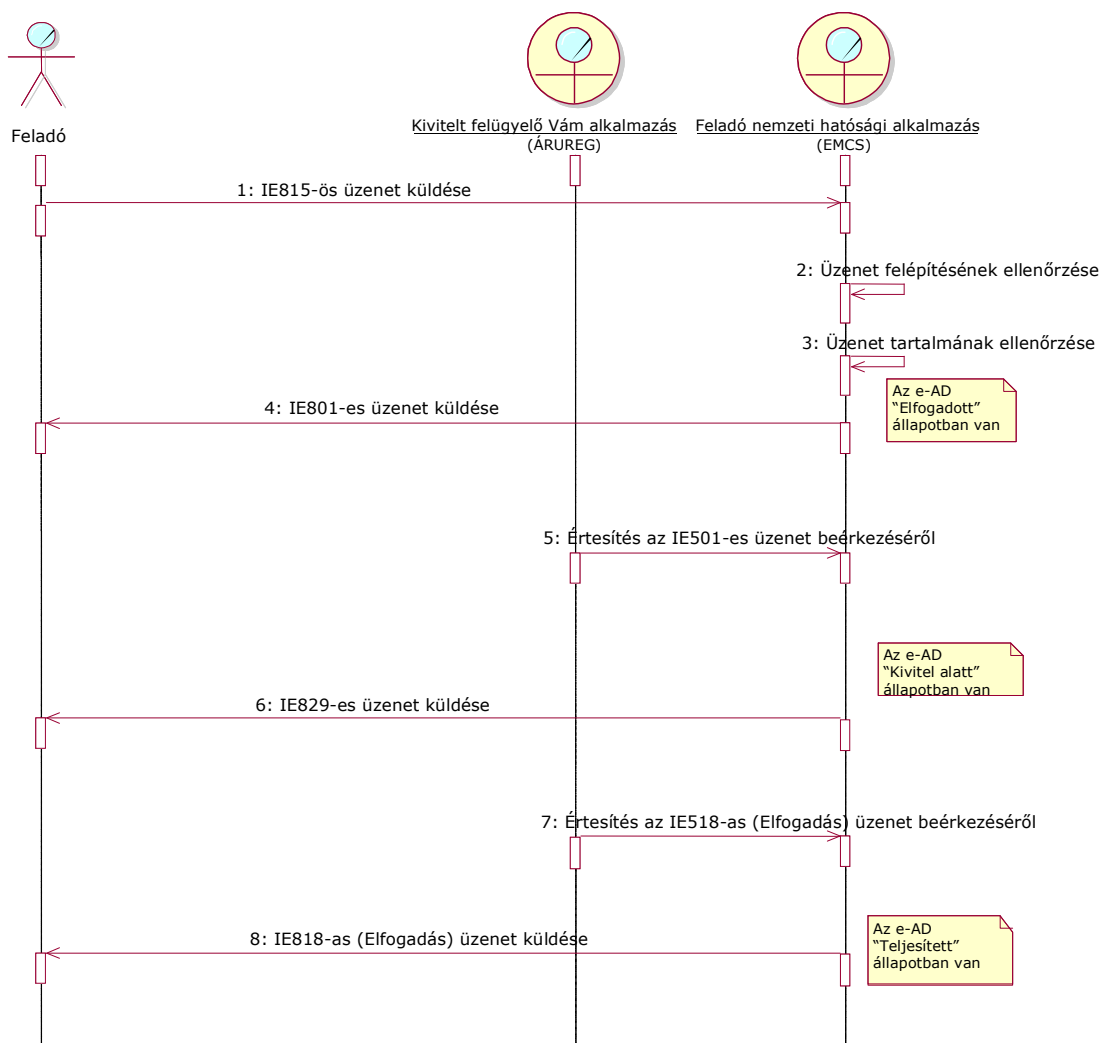
Ha a CDPS rendszer által végzett keresztellenőrzés során eltérés tapasztalható az e-AD és az EV adatai között, akkor az EMCS rendszer nem érvényesíti a benyújtott e-AD-t, és állapotát „Vámhatóság által visszautasított” státuszra állítja, amivel egyidejűleg egy IE839-es üzenetet küld a feladó részére a rendszer. Visszautasítás esetében a vámhatóság döntése alapján új e-AD-t kell benyújtani, vagy jövedéki termék adófelfüggesztés keretében való vámkezelésre nincs mód. A visszautasított jövedéki termék import eljárása a 18. ábrán látható.

18. ábra - Jövedéki termék import visszautasítása

10. Jövedéki termék export

Az adófelfüggesztéssel exportálni kívánt jövedéki termékek esetében a vámkezelés a hazai jogszabály szerint nincs mód egyszerűsített eljárásra, így a vámkezelés csak vámhivatalban történhet. Ennek megfelelően elmondhat, hogy az EMCS rendszer a szállítmány adófelfüggesztéssel elindító gazdálkodó telephelyéről (még ha az egy másik tagállam területén található is), a vámkezelést végző vámhivatalba érkezésig és a vám eljárás elfogadásáig felügyeli a szállítmányt. Ezt követően az ECS (Export Control System – Kiviteli Ellenőrző Rendszer) veszi át a szállítmány felügyeletét annak kiléptetéséig és a kiléptetés visszaigazolásáig.

19. ábra - Áruexport alapfolyamata elfogadott kiléptetéssel

Az exportra szánt jövedéki termék adófelfüggesztéses szállítása az alapeljárásnak megfelelően indul. A feladó az e-AD tervezetet beküldi a hatóság részére (**IE815**), melyben jelzi, hogy a szállítmányt exportálni szeretné, és megadja a vámkezelést végző vámhivatal kódját. A hatóság EMCS rendszere lefuttatja az ellenőrzést, érvényesíti az e-AD-t, valamint azt ARC számmal visszaküldi a feladó részére (**IE801**). Ekkor a szállítmány állapota „*Exportra elfogadott*” az EMCS rendszerben. Ekkor indulhat el a szállítmány a vámkezelés helyére, a vámhivatalba.

A feladó a hatóságtól visszaérkezett e-AD ARC számát felvezeti az EV megfelelő rovatába és beküldi elektronikusan a vámhatóság rendszerébe. Az e-AD és az EV adattartalmára vonatkozóan keresztellenőrzést végez a rendszer.

A sikeres ellenőrzés után és a vámkezelés jóváhagyását követően az e-AD „*Kivitel alatt*” állapotba kerül, és az export eljárás elfogadásáról az EMCS rendszer egy **IE829**-es üzenetet küld vissza a feladó részére.

Amikor a szállítmány rendben elhagyja a közösség területét, a kiléptetést végző vámhatóság/vámhivatal **IE518**-as üzenettel igazolja vissza azt az ECS rendszerben, amely alapján az EMCS rendszerben a szállítmány „*Kézbesített*” állapotba kerül. Az EMCS rendszer a szállítmány sikeres kiléptetéséről szóló **IE518**-as üzenetből **IE818**-as üzenetet állít elő, amivel értesíti a feladót a szállítmány sikeres kiléptetéséről.

Amennyiben a e-AD és az elektronikus EV adatainak keresztellenőrzése során a vámhatóság rendszere eltérést tapasztal, vagy a vámhatóság bármely egyéb okból a kiviteli eljárást nem

hagyja jóvá, akkor erről a tényről a vámhatóság értesíti az EMCS rendszert, ami egy **IE839**-es üzenettel értesíti a feladót az export eljárás elutasításáról. Ekkor a feladónak kötelessége a szállítmány állapotának rendezése érdekében rendeltetési hely módosítási (**IE813**) üzenetet benyújtani, mely irányulhat ismét export eljárásra, vagy tagállami, illetve belföldi szállításra.

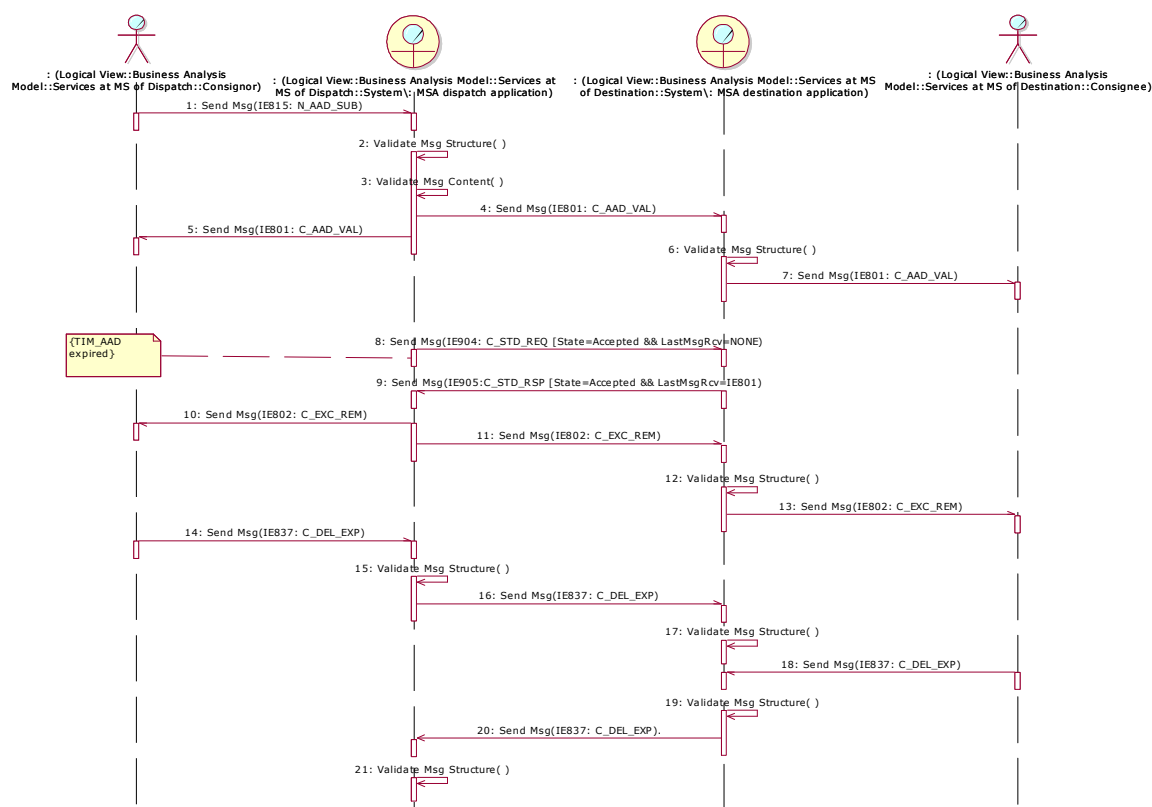
11. Időzítő lejárta, emlékeztető megküldése

Az indító tagállami hatóság az e-AD érvényesítése után egy időzítőt indít el, amellyel egy időtartamot állapít meg és ezen belül a szállítmánynak meg kell érkeznie a címzetthez. Ha a megadott időn belül nem érkezik meg az értesítés a szállítmány átvételéről, akkor az indító hatóság emlékeztető üzenetet küld a feladónak az **IE802**-es üzenetben.

Amennyiben az e-AD elfogadott állapotban van és a címzett ismert, akkor az indító hivatal az emlékeztető üzenetet a feladónak és a fogadó tagállami hatóságnak is megküldi, amit a fogadó tagállami hatóság továbbít a címzettnek.

Az emlékeztetőt követően a feladó vagy a címzett a következőképpen reagálhat:

- a címzett benyújtja az **IE818**-as üzenetet a szállítmány átvételéről,
- a feladó **IE837**-es magyarázó üzenetet nyújt be, melyben megadhatja az okát a késedelemnek különböző kódok alapján (rossz időjárás, baleset, sztrájk) és/vagy
- a címzett is beküldheti az **IE837**-es üzenetet, de ebben az esetben sem mentesül az **IE818**-as üzenet benyújtása alól.

20. ábra - Emlékeztető és magyarázat kezelési folyamat lépései – időzítő lejáratkori állapot szinkronizálási indítással

Az átvételi elismervény hiányára figyelmeztető időzítő mellett létezik még egy időzítő, amelyet akkor indít el a rendszer, ha az e-AD-t elutasították, amely akkor jár le, amikor a rendeltetési hely megváltoztatásának benyújtási határideje lejárt.

12. Törzsadatok

Az egyes elektronikus okmányok kitöltése során a gazdálkodóknak és a hatóságoknak sok esetben kódokat, törzsadatokat kell alkalmazniuk az egyes mezők kitöltésekor. Ezeknek a kódoknak, törzsadatoknak az Európai Unió valamennyi tagállamában ugyanaz a jelentése, mert azokat az Európai Bizottság tartja karban és küldi meg a tagállamok részére, akik publikálják azokat a gazdálkodóik részére.

A gazdálkodók saját adatbázisukba olyan módon kérhetik meg a törzsadatokat, hogy a nemzeti hatóság részére küldenek egy **IE705**-ös törzsadat lekérő üzenetet, melyre a hatóság **IE733**-as üzenettel válaszol, és megküldi a kért adatokat.

13. Az EMCS rendszerre való áttérés fázisai

A rendszer bevezetését az Európai Bizottság és a tagállamok több fázisban valósítják meg az alábbiak szerint.

- **Fázis 0 (FS0) 2010. április 01.**
- **Fázis 1 (FS1) 2011. január 01.**
- **Fázis 2 (FS2) 2011. július 01.**

Az egyes fázisokban megvalósítandó részfunkciók az alábbiakban kerülnek részletesen kifejtésre.

Fázis0 (FS0): Ebben a fázisban a tagállamok két csoportba oszthatóak, lesznek ún. „kezdő” és „nem kezdő” tagállamok.

- A **„nem kezdő” tagállamban** a szállítmányok indítása továbbra is papír alapon történik majd, viszont készen kell állniuk a „kezdő” tagállamokból az elektronikusan indított szállítmányok fogadására, és azokat elektronikusan kell visszaigazolniuk. Aktuális információink szerint Bulgária, Görögország, Hollandia, Lengyelország, Portugália és Szlovákia készül ilyen státuszban csatlakozni a rendszerhez.
- A **„kezdő” tagállamokban** már a teljes eljárás (szállítmányok indítása, érkeztetése, visszaigazolás) elektronikus úton, a rendszer felügyeletével történik. Az elektronikus visszaigazolási eljárástól abban az esetben kell majd eltérnie egy „kezdő” tagállamnak, amikor egy „nem kezdő” tagállamtól papír alapú termékkísérő okmánnyal érkezik jövedéki szállítmány, azt papír alapon kell majd visszaigazolnia. Jelen állás szerint Ausztria, Belgium, Csehország, Ciprus, Észtország, Finnország, Franciaország, Írország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, **Magyarország**, Málta, Nagy Britannia, Németország, Olaszország, Románia, Spanyolország, Svédország és Szlovénia kezdő tagország lesz.

A kezdő és nem-kezdő tagállamok felsorolásából Dánia kimaradt, mert még erre vonatkozóan nem hozott konkrét döntést.

A rendszer bevezetését követően a „nem kezdő” tagállamoknak a fogadó oldali funkciók bevezetésénél a következő funkciókat kell alkalmazniuk:

- az e-AD fogadása,
- rendeltetési hely változás fogadása,
- visszaigazolás benyújtása,
- e-AD törléséről szóló értesítés fogadása.

Az üzenetek fogadásán felül, azokra történő válaszok küldésére is készen kell állniuk: az elfogadott, részlegesen elfogadott és visszautasított visszaigazolás, hiány jelentése és magyarázata, törzsadatok fogadása.

A fenti gazdálkodóknak az **IE704, IE733, IE801, IE802, IE803, IE810, IE813** üzenetek fogadására, illetőleg az **IE705, IE818, IE837** üzenetek küldésére kell készen állniuk, melyek az előző fejezetekben kerültek részletes kifejtésre.

A bejegyzett és a nem bejegyzett kereskedőknek csak a fogadó oldali funkciókra kell felkészülniük, tekintettel arra, hogy ők csak a termék fogadására jogosultak.

A „kezdő” tagállamoknak a rendszer bevezetését követően – a fogadó oldali funkciókon felül – valamennyi funkció alkalmazására készen kell állniuk:

- az e-AD indítása,
 - o ennek egy külön esete az e-AD címzett nélküli indítása,
- az e-AD törlése,
- az e-AD rendeltetési helyének változtatása,
- az import-export eljárás.

A „kezdő” tagállami gazdálkodóknak a fogadó oldali üzeneteken felül, az indító oldali üzeneteket is kezelniük kell: **IE813, IE815** üzenetek küldése, és az **IE829, IE839** üzenet fogadása.

Fázis 1 (FS1) bevezetését követően valamennyi tagállamnak a fogadó és az indító oldali valamennyi funkciót alkalmaznia kell.

A 2719/92/EK rendeletben szabályozott papír alapú termékkísérő okmány ennek a fázisnak a bevezetésétől szűnik meg, de a készülő végrehajtási rendeletben szabályozandó adattartalmú, papír alapú kísérőokmány még megmarad, de az nem pótolja az e-AD-t. Az **FS1** fázis bevezetését követően csak üzemszünet esetén lehet majd jövedéki szállítmányt kizárólag papír alapon indítani, a rendszer elérhetővé válását követően elektronikusan is el kell indítani (e-AD-t kell utólag benyújtani).

Fázis 2 (FS2) valamennyi FS1 funkció mellett további eljárásokat foglal magában, mint a szállítmány megosztását, a szállítmány megérkezése előtt történő elutasítását vagy a hiánnyal, többlettel kapcsolatos magyarázó üzenet küldését.

Az FS2 fázisban bevezetésre kerülő eljárások egy újabb, kiegészítő dokumentumban kerülnek majd részletezésre.

14. EMCS üzenetek listája

Az alábbi táblázat a gazdálkodók által kezelendő üzeneteket és azok használatával kapcsolatos információkat tartalmazza.

üzenet típusa	üzenet neve	magyarázat
IE704	általános elutasító üzenet	Minden rendszerbe érkező üzenetet ellenőrizni kell. Amennyiben az ellenőrzés szemantikai hibát talál, akkor visszautasító üzenetet (IE704) küld vissza a rendszer a címzettnek.
IE705	törzsadat lekérés	A gazdálkodó a rendszer megfelelő működéséhez, illetve a megfelelő adatküldéshez a szükséges törzsadatokat ezzel a üzenettel tudja lekéri a tagállami hatóság rendszeréből.
IE733	törzsadat szolgáltatás	A vámhatóság az IE705 -ös üzenetre válaszképpen küldi meg ebben az üzenetben a törzsadatokat.
IE801	érvényesített e-AD	Az érvényesített e-AD, amelyet mind a feladó (válaszként az IE815 üzenetére) és mind a címzett megkapja. Az üzenet értesíti az érintetteket a szállítmányról. Amikor a feladó megkapja az üzenetet, akkor indulhat el a szállítmány
IE802	emlékeztető üzenet jövedéki árumozgásról	Ez az üzenet akkor érkezik, amikor az egyes eljárás (pl. átvételi elismervény vagy kötelező rendeltetési hely módosító üzenet benyújtása) lefolytatására nyitva álló időtartam lejár.
IE803	értesítés elterelt e-AD-ról	Ezt az üzenetet csak a címzett kaphatja az alábbi két esetben: 1. Ha a feladó a szállítmánynak új tagállambeli rendeltetési helyet, vagy ha azonos tagállamban, de új címzettet jelöl meg, ezzel az üzenettel az eredeti címzett teljes egészében mentesül a címzett kötelezettségei alól. 2. . Ha a címzett az IE818-as üzenetben teljesen vagy részlegesen visszautasítja a megérkezett szállítmányt, a feladó köteles a szállítmány sorsáról intézkedni. Amikor a feladó új címzetről gondoskodott, az eredeti, visszautasító címzett kap egy IE803 üzenetet, mellyel mentesül a kötelezettségek alól.
IE810	e-AD törlése	A szállítmány törléséről szóló értesítés. Amennyiben a feladóhoz az érvényesített üzenetet visszakapja, mentesül a szállítmánnyal kapcsolatos kötelezettségek alól. Csak a szállítmány tényleges indítása előtt nyújtható be.

IE813	rendeltetési hely változása	A feladó az IE813 üzenettel jelölhet meg új rendeltetési helyet. A feladó az üzenetet annak érvényesítése után visszakapja a hatóságtól. A címzett csak abban az esetben kaphat ilyen üzenetet, ha a szállítmány egy másik telephelyére fog érkezni.
IE815	e-AD tervezet	Amennyiben a gazdálkodó szeretne egy szállítmányt indítani, az IE815-ös üzenetet küldi el, mely az e-AD tervezetét tartalmazza, és ebben részletezi a szállítmány adatait.
IE818	átvételi elismervény	Ha megérkezett a szállítmány, a címzett ezzel az üzenettel visszaigazolja annak megérkezését és teljes átvételét, vagy részleges visszautasítását, vagy teljes visszautasítását. Ha az üzenet érvényesítése megtörténik, akkor minden érintett részére megküldésre kerül. Ha a feladó megkapta az üzenetet, akkor a szállítmánynak azon részére mentesül a kötelezettségek (szállítási biztosíték) alól, melyet a címzett átvett. Teljes visszautasítás esetén nem mentesül.
IE829	elfogadott exportról jelzés	<u>Amennyiben a vámhatóság munkatársa rendben találja a kiviteli eljárást a jövedéki termék tekintetében, ezen üzenetben értesül a feladó a vámeljárás elfogadásáról.</u>
IE837	késedelem magyarázatának küldése	Magyarázó üzenet, melyben az IE802 üzenetre válaszolva tisztázza a címzett a késedelem okát.
IE839	visszautasítás a vámhatóság által	Amennyiben a vámhatóság úgy látja, hogy a vámeljárás (export, import) valamilyen oknál fogva nem lehetséges, akkor erre vonatkozóan a rendszer értesíti a feladót. Ezt követően a feladó egy rendeltetési hely változása eljárással rendelkezhet a szállítmány további sorsáról.

15. Fogalomtár, Rövidítések, Betűszavak

ARC	Administrative Reference Code	Adminisztratív hivatkozási kód
ÁRUREG		
CCN	Common Communication Network	Közösségi Kommunikációs Hálózat
CDPS	Customs Declaration Processing System	Vámárunyilatkozat Feldolgozó Rendszer
CEA	Central Excise Application	Központi Jövedéki Alkalmazás
e-AD	Electronical Administrative Document	Elektronikus Adminisztratív Okmány
ECS	Export Control System	Kiviteli Ellenőrző Rendszer
EMCS	Excise Movement and Control System	Jövedéki Árumozgás és Ellenőrző Rendszer
ETA	Excise Test Application	Jövedéki Teszt Alkalmazás
FESS	Functional Excise System Specifications	Funkcionális Jövedéki Rendszer Specifikációk
KKK		Külső Kommunikációs Központ
LRN	Local Reference Number	Helyi Azonosító Szám
MSA	Member State Administration	Tagállami hatóság
NDEA	Nationally Developed Excise Application	Nemzetileg Fejlesztett Jövedéki Alkalmazás
SEED	System for the Exchange of Excise Data	Jövedéki Adatcsere Rendszer